

Sverigerapporten: Trygghet, tillhörighet och integration i vardagen

Kunskapspartner till Järvaveckan Research:

Innehåll

01	Vilka står bakom?	04
	Om Stiftelsen Järvaveckan	04
	Om Järvaveckan Research	05
	Om vår kunskapspartner Indikator Opinion	05
02	Förord	06
	Stiftelsen Järvaveckans Vd	06
	Catarina och Sven Hagströmers Stiftelse	07
	Indikator Opinions vice Vd	08
03	Om rapporten	09
	Inledning	09
	Läsanvisningar	10
04	Sammanfattning	11

05

Resultat	12
1. Oro i vardagen: ekonomi, bostad och brottslighet	12
Oro i utsatta områden och övriga Sverige	12
Unga (18–29 år): oro i vardagen	13
Oro bland personer som hyr sin bostad	16
Sammanfattning: oro i vardagen	16
2. Grannar, trivsel och lokalt engagemang	17
Trivsel i bostadsområdet i utsatta områden och övriga Sverige	17
Unga (18–29 år): trivsel i bostadsområdet	18
Boendeform påverkar upplevelsen av bostadsområden	20
Sammanfattning: grannar, trivsel och lokalt engagemang	21
3. Synen på mångkultur och svenskhet	22
Inställning till mångkultur i utsatta områden och övriga Sverige	22
Unga (18–29 år): inställning till mångkultur och svenskhet	24
Skillnader efter partisynpat	26
Synen på svenskhet i utsatta områden och övriga Sverige	29
Unga (18–29 år): synen på svenskhet	31
Skillnader efter partisynpat	34
Sammanfattning: synen på mångfald och svenskhet	35
4. Integration och mångkultur i vardagen	36
Kulturell och religiös mångfald i utsatta områden och övriga Sverige	36
Unga (18–29 år): kulturell och religiös mångfald i vardagen	37
Bekvämlighet inför mångkultur i utsatta områden och övriga Sverige	39
Bekvämlighet med statsminister med utländsk bakgrund	40
Unga (18–29): bekvämlighet inför annan kulturell och religiös bakgrund	41
Skillnader efter partisynpat	42
Sammanfattning: integration och mångkultur i vardagen	43
5. Rasism och inkludering i samhället	44
Synen på rasism i utsatta områden och övriga Sverige	44
Unga (18–29 år): synen på rasism	45
Skillnader efter partisynpat	47
Synen på inkludering i det svenska samhället	48
Sammanfattning: rasism och inkludering i samhället	48

06

Om undersökningen	49
--------------------------	----

07

Kontaktuppgifter	52
-------------------------	----

08

Bilagor	53
----------------	----

01

Vilka står bakom

01.1

Om Stiftelsen Järvaveckan

Stiftelsen Järvaveckan är det övergripande namnet för tre olika verksamheter: Järvaveckan Evenemang, Järvaveckan Research och Järvaveckan Dialog. Stiftelsen Järvaveckan är en ideell, politiskt och religiöst obunden stiftelse.

SYFTE

Stiftelsen Järvaveckans syfte är att bidra till ett samhälle där mångfald är en allmänt erkänd styrka. Ett samhälle där alla oavsett bakgrund får möjlighet att bidra med och utvecklas i sin fulla potential till gagn för samhällsutvecklingen, för näringsliv och ekonomi och för den enskilda individen.

VISION

Vägen dit går via öppna samtal som bygger på ömsesidig respekt och gemensam kunskap. Där är Stiftelsen Järvaveckan en expert som bidrar med nya insikter och en kraft för brobyggande möten. Stiftelsen Järvaveckan är den självklara mötesplatsen för öppna samtal och vidgade vyer, där fler röster blir hörda och fler perspektiv och fakta blir kända.

Våra tre verksamhetsområden är :

- Järvaveckan Evenemang: vi organiserar större evenemang så som det årliga evenemanget Järvaveckan på Spånga IP.
- Järvaveckan Research: vi tar fram och sprider ny kunskap och vetenskapligt grundade rapporter som ger nödvändiga insikter om det svenska samhället för upplysta samtal och offentlig debatt.
- Järvaveckan Dialog: samtalsserie för öppna, inkluderande diskussioner om samhällets mest angelägna utmaningar – i form av rundabordssamtal, seminarier, paneler och workshops.

01.2

Om Järvaveckan Research

Järvaveckan Research fördjupar insikter och debatt genom att ta fram och publicera faktarapporter och ge utrymme åt de röster och perspektiv som traditionellt förbises. Vi tar fram ny kunskap och vetenskapligt grundande rapporter där vi tar stöd av etablerade undersökningsföretag och statistik från myndigheter.

Samarbete är nyckeln till vår framgång och vi samarbetar med en rad olika kunskapspartners, inklusive företag, stiftelser och myndigheter. Detta säkerställer att våra rapporter är välgrundade, relevanta och aktuella. Det ger oss också möjlighet att sprida våra resultat brett och påverka samhällsdebatten.

Genom att utveckla och distribuera faktarapporter och nya perspektiv ger vi en in-

blick i livsvillkoren för boende i olika områden och befolkningsgrupper över hela Sverige. Vår research är tänkt att bryta ytterligare ett slags utanförskap, nämligen det som uppstår när många har bestämda uppfattningar om områden och befolkningsgrupper utan att egentligen skaffa sig en bredare bild av verkliga förhållanden. Vår övergripande ambition är att bidra till en mer nyanserad och konstruktiv samhällsdebatt och inspirera till positiv förändring.

01.3

Om vår kunskapspartner: Indikator Opinion

Indikator Opinion är Sveriges ledande opinionsinstitut. Med hjälp av vetenskapliga metoder genomför vi årligen flera av Sveriges mest välkända och omfattande undersökningar vars resultat redovisas dagligen i massmedia. Vi har spetskompetens inom

alla steg i undersökningsprocessen, från enkätkonstruktion och undersökningsdesign till befolkningsundersökningar via post och specialdesignade panelundersökningar samt fokusgruppssamtal för kvalitativa insikter.

01.4

Om rapportens finansiering

Denna rapport är framtagen av Järvaveckan Research och har möjliggjorts genom stöd från Jacob Wallenbergs Stiftelse samt Catarina och Sven Hagströmers

Stiftelse. Stödet har varit avgörande för genomförandet av undersökningen och rapportens publicering.

02

Förord

02.1

Stiftelsen Järvaveckans vd

Sverige beskrivs allt oftare som ett samhälle präglad av oförenliga perspektiv, där kultur, religion och ursprung framställs som hinder för gemenskap och sammanhållning. Den bilden riskerar att skymma det som faktiskt förenar oss.

Därför är den här rapporten viktig. Den utmanar de föreställningar som präglar samhällsdebatten genom att visa hur människor faktiskt upplever sin vardag. Järvaveckan Research har intervjuat personer i både utsatta områden och övriga landet om trygghet, oro, mångfald och tillhörighet. Genom deras erfarenheter får vi en mer nyanserad bild av Sverige än den som ofta förs fram i det offentliga samtalet.

Trots en polariserad debatt visar resultaten på en bred samsyn. Sju av tio, oavsett om de bor i utsatta områden eller någon annanstans i landet, anser att man kan vara svensk och samtidigt identifiera sig

med en annan kultur, och mångfald ses i hög grad som något positivt.

Skillnaderna mellan olika grupper framträder däremot tydligt i oro och livsvillkor.

I utsatta områden uttrycker betydligt fler oro över sin ekonomi, och otryggheten är för många en ständig följeslagare. Det skapar stora utmaningar, inte minst för unga vuxna. När den grundläggande fysiska och materiella tryggheten inte är självklar blir det svårare att känna att man fullt ut hör hemma.

Sverigerapporten lyfter fram både den gemenskap som finns och de klyftor som måste överbryggas. Min förhoppning är att den här läsningen kan bidra till ett mer konstruktivt samtal - ett som inte drivs av fördomar eller förenklade bilder, utan av fakta, lyhördhet och en genuin vilja att förstå människors verkliga behov. Det är så vi bygger ett starkare och mer sammanhållet Sverige.

Ahmed Abdurahman, Vd och grundare,
Stiftelsen Järvaveckan

02.2

Catarina och Sven Hagströmers Stiftelse

Catarina och Sven Hagströmers Stiftelse har med glädje stöttat framtagande av denna rapport.

När jag tar del av resultaten fastnar jag särskilt för två saker. Det ena är hur stark känslan av tillhörighet faktiskt är i Sverige, även bland människor som ofta beskrivs som stående utanför. Det andra är hur stora skillnaderna är i trygghet och vardagsvillkor mellan olika delar av vårt land.

Bakom de här siffrorna finns människor som vill samma sak: en stabil vardag, en rimlig ekonomi och möjligheten att bygga

en framtid. När så många i våra utsatta områden uttrycker oro för ekonomi, bostad eller säkerhet är det en tydlig signal om att vi kan och måste göra mer.

Det räcker knappast med att stoppa den dåliga utvecklingen. Järvaveckan försöker att med sina rapporter stimulera till debatt som leder till åtgärder för att vända utvecklingen. Förhoppningsvis leder även denna rapport till det.

Sven Hagströmer, medgrundare
Stiftelsen Järvaveckan,
Catarina och Sven Hagströmers stiftelse.

02.3

Förord Indikator Opinion

Det heter att den som inget frågar får inget veta. I Sverige är vi i allmänhet duktiga på att just fråga – och resultaten från olika undersökningar cirkulerar dagligen i våra massmedier. Årligen genomförs otaliga studier för att kartlägga befolkningens åsikter om allt från politik och demokrati till trygghet och hälsa.

Gemensamt för många av dessa undersökningar är dock att svaren som ska representera hela befolkningen i realiteten ofta främst speglar vissa grupper. Dessa grupper är i regel mer intresserade, mer engagerade och inte minst mer integrerade i det svenska samhället – medan andra röster lyser med sin frånvaro.

Vårt samarbete med Järvaveckan Research tar sin utgångspunkt i en gemensam insikt: att en stor och växande del av Sveriges befolkning riskerar att förbises med de traditionella sätt som svensk opinion vanligtvis mäts på. Tillsammans har vi därför antagit utmaningen att utforska denna "blinda fläck", där rösterna sällan hörs.

Genom att vända oss direkt och specifikt till boende i Sveriges utsatta områden har vi fått unika insikter om känslor, åsikter och attityder från platser där vardagen i många avseenden skiljer sig markant från övriga Sverige. Dessa perspektiv är avgörande att förstå för att kunna adressera och lösa flera av våra mest komplexa samhällsutmaningar.

Edvin Boije, Vice Vd Indikator

03

Om rapporten

03.1

Inledning

Rapporten bygger på en opinionsundersökning genomförd av Indikator Opinion på uppdrag av Järvaveckan Research.

Syftet med undersökningen är att samla kunskap om hur boende i utsatta områden tycker och tänker i olika dagsaktuella frågor. Den första delrapporten, *Trygghet, tillhörighet och integration i vardagen*, belyser hur människor upplever sin vardag och sin plats i det svenska samhället – från ekonomisk och social oro till upplevelser av gemenskap, identitet och inkludering.

Rapporten inleds med de frågor som just nu präglar många människors vardag: oron för ekonomi, boende, arbetet och trygghet. Därefter förflyttas perspektivet från det privata till det gemensamma: hur människor trivs i sina bostadsområden, relationen till grannar och hur trygg man känner sig i sitt område. Vidare analyseras hur stark känslan av tillhörighet med det svenska samhället är och hur respondenterna ser på svenskhet, mångkultur och integration i vardagen.

Vi får på så sätt en samlad bild av hur människor i olika delar av Sverige upple-

ver trygghet, delaktighet och integration och hur dessa erfarenheter skiljer sig mellan boende i utsatta områden och befolkningen i övriga Sverige.

Rapporten baseras på en omfattande datainsamling riktad till invånare i de 59 områden som polisen definierar som utsatta. För att kunna jämföra resultaten med den breda allmänheten har samma enkät riktats till ett slumpmässigt urval av boende i övriga delar av Sverige. Resultaten redovisas för totalen i övriga Sverige respektive utsatta områden, med ytterligare nedbrytningar efter ålder samt bakgrund inom de utsatta områdena.

Partivalsnedbrytningar i rapporten redovisas endast för svarande i övriga Sverige. Det finns två huvudsakliga skäl. För det första går det inte att ta fram tillförlitliga partivalsnedbrytningar i utsatta områden, eftersom dessa områden inte överlappar med valkretsindelningen och det därmed saknas en känd väljarpopulation att viktat resultaten mot. För det andra är underlaget för flera av de mindre partierna alltför begränsat i utsatta områden för att möjliggöra statistiskt hållbara skattningar.

03.2

Läsanvisningar

Rapporten är uppdelad i fem kapitel med en inledande sammanfattning som presenterar rapportens övergripande resultat. I kapitel 1. *Oro i vardagen: ekonomi, bostad och brottslighet* presenteras frågor kopplat till respondenternas upplevelse av oro i vardagen. I kapitel 2. *Grannar, trivsel och lokalt engagemang* flyttas fokus från individen till dennes bostadsområde. I kapitel 3. *Synen på mångkultur och svenskhet* undersöks hur människor ser på svenskhet, nationell identitet och mångkultur. Här ställs frågor om vad som anses definiera svenskhet och hur man upplever att det svenska samhället påverkas av kulturell och etnisk mångfald.

I kapitel 4. *Integration och mångkultur i vardagen* riktas fokus mot upplevelser av inkludering, sociala kontakter och möten mellan människor med olika bakgrund. Slutligen, i kapitel 5. *Rasism och inkludering i samhället* redovisas hur stort problem respondenterna anser att rasism är – både mot personer med utländsk bakgrund och mot personer med svensk bakgrund – samt i vilken utsträckning man anser att det svenska samhället är bra på att inkludera personer från andra länder. Redovisningen av resultaten för respektive kapitel sker först och främst uppdelat på

fyra olika geografiska och demografiska nedbrytningar: **A)** Skattningar för svarande som bor i Sverige, exklusive utsatta områden. Den här kolumnen heter i resultatframställan "Övriga Sverige". **B)** Skattningar för boende i något av polisen definierade utsatta områden. Den här kolumnen heter i resultatframställan "Utsatta områden". Därefter följer två nedbrytningar bland boende i utsatta områden: **C)** boende i utsatta områden med svensk bakgrund och **D)** boende i utsatta områden med utländsk bakgrund.¹

För att bidra med ytterligare fördjupning har vi därtill valt att särredovisa svaren för unga svarande, det vill säga svarande mellan 18–29 år. Här redovisas **E)** skattningar för 18–29-åringar i övriga Sverige, **F)** skattningar för 18–29-åringar boende i utsatta områden med svensk bakgrund och **G)** skattningar för 18–29-åringar boende i utsatta områden med utländsk bakgrund. För utvalda frågor görs även andra nedbrytningar, exempelvis på partisynpat, vistelsetid i Sverige och inkomst. Resultaten presenteras som andelar som uppgett respektive svarsalternativ. I vissa fall presenteras även andelen positiva/negativa svar för en nedbrytning.

¹ Definitionen av utländsk bakgrund är här att man är född i ett annat land än Sverige, eller att man är född i Sverige, men har två föräldrar som är födda utanför Sverige.

04

Samman- fattning

04.1

Sammanfattning av resultaten

Rapportens samlade resultat påvisar tydliga skillnader mellan boende i utsatta områden och övriga Sverige inom flera centrala aspekter av vardagslivet. Samtidigt finns mönster som visar att bakgrund, ålder och politisk hemvist ofta spelar minst lika stor roll som bostadsområde för hur människor upplever sin situation och hur de ser på samhället.

I kapitel 1 framkommer att oron i vardagen både är mer omfattande och tar sig andra uttryck i utsatta områden än i övriga landet. Även om människor oroar sig för liknande typer av frågor – främst trygghet, ekonomi och boende – är nivåerna genomgående högre i utsatta områden. Skillnaderna förstärks ytterligare när resultaten bryts ned på ålder, där unga, och särskilt unga med utländsk bakgrund, uttrycker mest oro. Kapitel 2 visar att trivseln i bostadsområdet är betydligt lägre i utsatta områden. Boende beskriver oftare dessa områden som stökiga och ekonomiskt utsatta och de upplever mer sällan att det finns bra skolor och förskolor i området. Trivseln i bostadsområdena sjunker ytterligare vid nedbrytning på unga svarande.

Kapitel 3 visar att personer med utländsk bakgrund och unga svarande generellt är mer positiva till mångkultur och anser i högre utsträckning att man kan identifiera sig med flera kulturer samtidigt. En tydlig politisk polarisering framträder, där Sveri-

gedemokraternas väljare är minst positiva medan väljare från Vänsterpartiet och Miljöpartiet är mest positiva. Synen på vad som avgör svenskhet skiljer sig däremot inte mellan bostadsområden. Efterföljande av svenska lagar och demokratiska värderingar, bidrag till välfärden och innehav av svenskt medborgarskap bedöms som viktigast oavsett område.

Kapitel 4 framhäver att vardagskontakter över kulturella och religiösa gränser ser olika ut beroende på område. Boende i övriga Sverige lever oftare i mer homogena miljöer, medan personer i utsatta områden – särskilt de med utländsk bakgrund – både möter fler, och önskar mer kontakt med, människor av annan kulturell och religiös bakgrund än den egna. De flesta är bekväma med mångkultur i sin närmiljö, men inte lika bekväma med en statsminister med utländsk bakgrund.

Kapitel 5 visar att upplevelsen av rasism och inkludering är ungefär densamma i olika områden, men skiljer sig drastiskt mellan olika partiers sympatisörer. När det gäller uppfattningen om Sveriges förmåga att inkludera människor från andra länder framkommer att svenska befolkningen är delad. Andelen som tycker att inkludering fungerar är högre i utsatta områden och bland personer med utländsk bakgrund, medan många i övriga Sverige och med svensk bakgrund är mer tveksamma.

05
Resultat1. Oro i vardagen: ekonomi, bostad och
brottslighet

Den ekonomiska och sociala oron i samhället har under de senaste åren vuxit sig starkare. Hög inflation, ökade boendekostnader och en pressad arbetsmarknad har påverkat känslan av trygghet och tron på framtiden i hela Sverige. Parallellt har samhällsoron förstärkts av våldsdåd, skjutningar, sprängningar och ett mer osäkert omvärldsläge. I detta kapitel analyseras i

vilken utsträckning människor oroar sig för sin ekonomi, sitt arbete och sitt boende – samt hur denna oro skiljer sig bland annat beroende på bostadsområde, bakgrund och ålder. För att mäta oro i vardagen används en så kallad gridfråga där respondenterna får ta ställning till hur oroliga de är för en rad påståenden.

1.1 Oro i utsatta områden jämfört med övriga Sverige

Bland svarande som inte bor i utsatta områden är oron generellt låg. Den högst upplevda oron gäller risken för skjutningar eller sprängningar i närområdet, vilket knappt 3 av 10 i övriga Sverige uppger att de är ganska eller mycket oroliga för. För boende i utsatta områden är oron genomgående högre. Exempelvis uppger 55 % att de oroar sig för skjutningar och sprängningar i närområdet, och 46 % oroar sig för den egna ekonomin. Dessa nivåer ligger på ungefär dubbelt så höga nivåer som bland boende i övriga Sverige.

Vid nedbrytning på bakgrund i utsatta områden framträder tydliga skillnader. I samtliga påståenden är oron högre bland personer med utländsk bakgrund, medan orosnivåerna för personer med svensk bakgrund ligger närmare de för övriga Sverige. Detta visar att bostadsområdet i sig inte fullt ut förklarar skillnaderna i oro. Den största skillnaden mellan grupperna gäller oron för den egna ekonomin: i utsatta områden uttrycker 51 % av personer med utländsk bakgrund oro, jämfört med 38 % bland dem med svensk bakgrund i utsatta områden. Siffran för boende i övriga Sverige är 25 %.

TABELL 1

Oro i vardagen, nedbrutet på område och bakgrund
(andelen ganska eller mycket oroliga, procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Att det ska ske skjutningar eller sprängningar nära där jag bor	27	55	52	56
Att inte klara min ekonomi	25	46	38	51
Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad	20	42	33	48
Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb	19	39	27	46
Att tvingas flytta från min bostad	12	27	20	31

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av de tio påståendena ovan där svarsalternativen var *Inte alls orolig, Ganska lite orolig, Ganska orolig, Mycket orolig och Vet inte*.

Dessa skillnader i upplevelser skulle delvis kunna förklaras av skillnader i de faktiska ekonomiska förutsättningarna grupperna emellan. När vi jämför inkomstnivå mellan boende i övriga Sverige och utsatta områden finns en tydlig skillnad. 49 % i utsatta områden uppger att de tjänar mindre än 30 000 kronor i månaden, jämfört med 33 % i övriga Sverige (tabell 1 i bilagorna). Det finns även skillnader i inkomstnivå inom utsatta områden där 52 % med utländsk bakgrund i utsatta områden uppger att de tjänar mindre än 30 000 kronor i månaden jämfört med 46 % bland de med svensk bakgrund (tabell 1 i bilagorna).

Skillnaden i oro kan därmed ha samband både med upplevelser och med reella ekonomiska villkor.

Gemensamt för svarande i både övriga Sverige och i utsatta områden är att oron för alla påståendena minskar i takt med att inkomsten ökar (tabell 2 och 3 i bilagor). Särskilt stor skillnad går att observera mellan de lägsta och högsta inkomstgrupperna, både i övriga Sverige och utsatta områden. Fullständiga siffror presenteras i bilagans tabeller, och resultaten bör främst ses som en illustration av mönstret snarare än exakta nivåskillnader.

1.2 Unga (18–29 år): oro i vardagen

Resultaten visar att 18–29-åringar generellt uttrycker större oro än befolkningen totalt. Bland unga i övriga Sverige är oron störst för att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad, något som 42 % uppger att de är ganska eller mycket oroliga för. Därefter följer en oro för att inte klara sin ekonomi samt att inte hitta ett jobb eller förlora sitt nuvarande jobb som uppges av 35 %.

Vid jämförelse med unga i utsatta områden framträder en ännu större oro, särskilt bland dem med utländsk bakgrund. I denna

grupp är det omkring 6 av 10 som uppger att de är ganska eller mycket oroliga för att inte hitta en bostad/ha råd med den, för att inte hitta ett jobb eller förlora sitt nuvarande arbete, samt för risken att det sker skjutningar eller sprängningar i närområdet. Även bland unga ser vi således ett liknande mönster som i tabell 1, där både område och bakgrund påverkar orosnivåerna. Unga med utländsk bakgrund i utsatta områden uttrycker genomgående högst oro, medan unga med svensk bakgrund ligger närmare nivåerna för unga i övriga Sverige.

TABELL 2

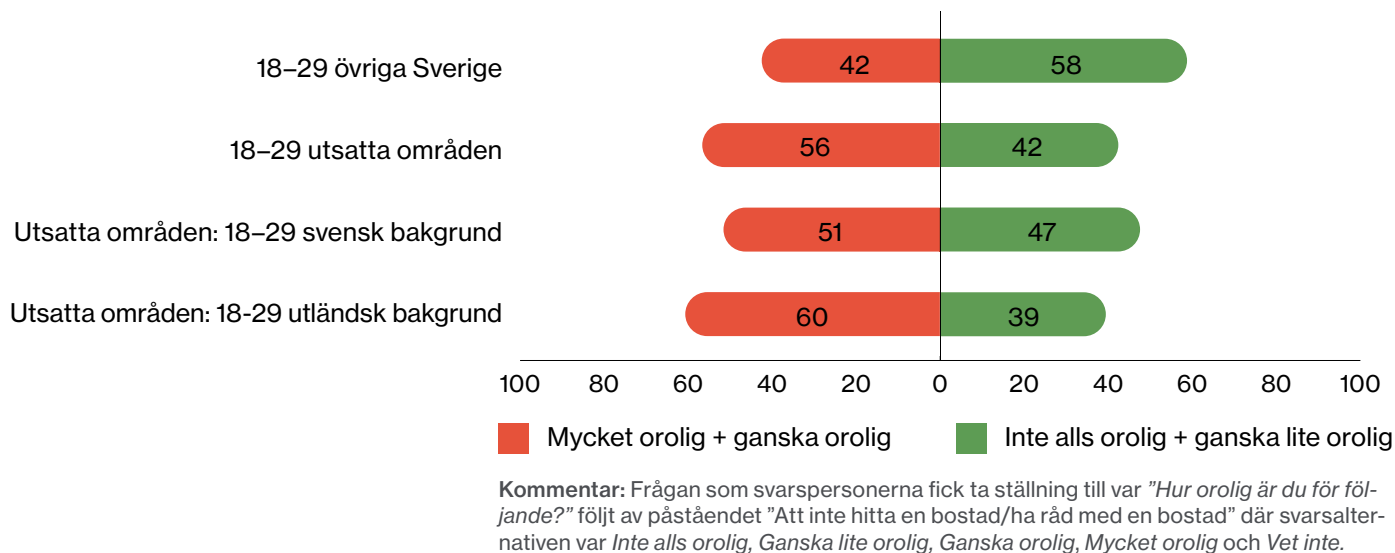
**Oro i vardagen, nedbrutet på ålder, område och bakgrund
(andelen ganska eller mycket oroliga, procent).**

	Utsatta områden			
	18–29 övriga Sverige	18–29 utsatta områden	18–29 svensk bakgrund	18–29 utländsk bakgrund
Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad	42	56	51	60
Att inte klara min ekonomi	35	53	49	55
Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb	35	56	49	59
Att det ska ske skjutningar eller sprängningar nära där jag bor	33	56	54	58
Att tvingas flytta från min bostad	15	28	26	29

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av de sex påståendena ovan där svarsalternativen var *Inte alls orolig*, *Ganska lite orolig*, *Ganska orolig*, *Mycket orolig* och *Vet inte*.

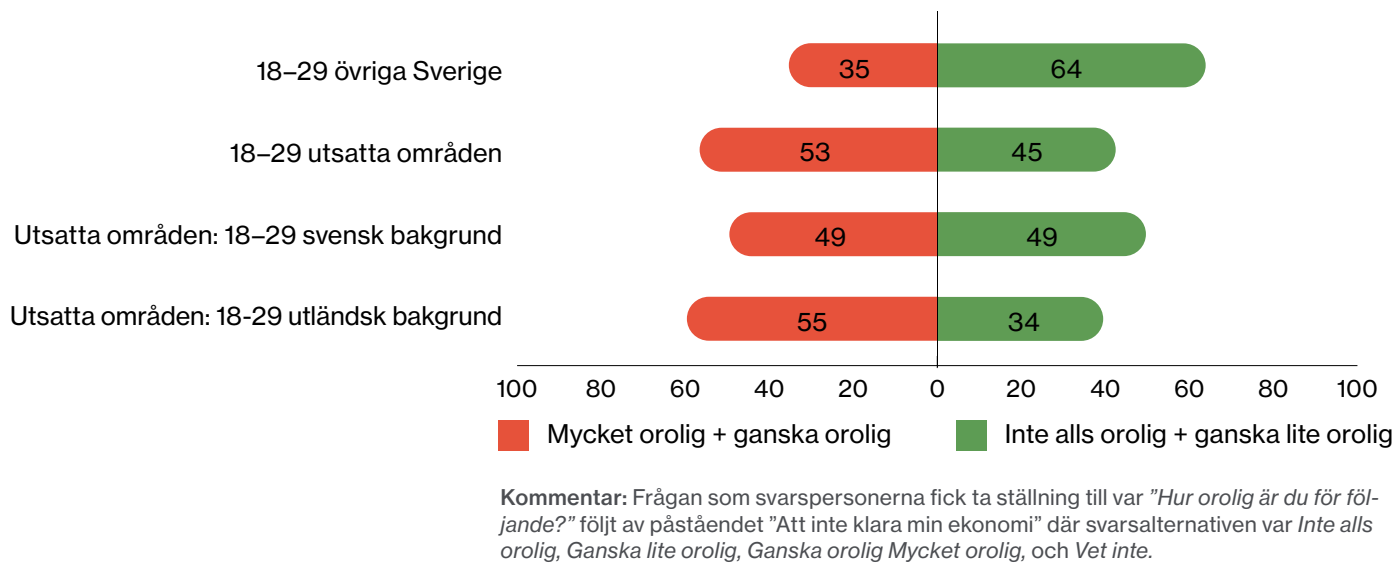
FIGUR 1

Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

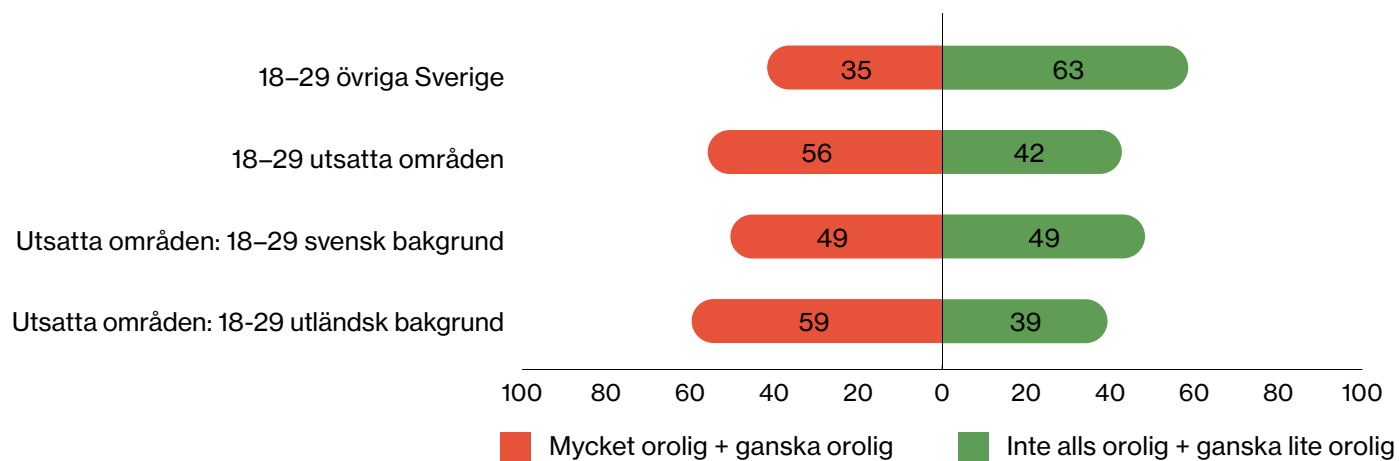
FIGUR 2

Att inte klara min ekonomi, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

FIGUR 3

Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av påståendet "Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb" där svarsalternativen var *Inte alls orolig*, *Ganska lite orolig*, *Ganska orolig*, *Mycket orolig* och *Vet inte*.

1.3 Oro bland personer som hyr sin bostad

Frågan om oro i vardagen bryts slutligen ned på boendeform, där personer som äger bostad jämförs mot personer som hyr sin bostad. Här framkommer att det finns en större oro för samtliga påståenden bland respondenter som hyr sin

bostad. Särskilt stor skillnad går att observera för påståendet om att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad vilket 42 % av respondenterna som hyr sin bostad har valt, jämfört med 17 % bland de som äger sin bostad.

TABELL 3

Oro i vardagen, nedbrutet på boendeform i hela Sverige (andel ganska eller mycket oroliga, procent).

	Samtliga	Utsatta områden	
		Äger bostad	Hyr bostad (1a eller 2a hand)
Att det ska ske skjutningar eller sprängningar nära där jag bor	42	33	50
Att inte klara min ekonomi	37	24	46
Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad	32	17	42
Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb	30	18	38
Att tvingas flytta från min bostad	21	13	27

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av de sex påståendena ovan där svarsalternativen var *Inte alls orolig*, *Ganska lite orolig*, *Ganska orolig*, *Mycket orolig* och *Vet inte*.

1.4 Sammanfattning: oro i vardagen

Sammanfattningsvis visar kapitel 1 att oron i vardagen skiljer sig både i omfattning och i typ mellan olika grupper, beroende på område, bakgrund, ålder och boendeform. När det gäller omfattning framkommer att oron är betydligt mer utbredd i utsatta områden och särskilt hög bland unga med utländsk bakgrund.

I övriga Sverige är oron främst kopplad till risken för skjutningar eller sprängningar

i närområdet. I utsatta områden är oron både högre och mer omfattande, med särskilt höga nivåer av oro för just skjutningar eller sprängningar samt för den egna ekonomin. Bland personer med utländsk bakgrund – särskilt unga – framträder dessutom en stark oro för arbete, boende och ekonomi. Denna oro finns även hos unga boende i övriga Sverige, även om deras oro är något lägre jämfört med unga i utsatta områden.

2. Grannar, trivsel och lokalt engagemang

I detta kapitel riktas fokus mot hur människor upplever sitt bostadsområde, hur väl de trivs och vilken kontakt de har med sina grannar. Tillsammans ger sva-

ren på dessa frågor en bild av den sociala sammanhållningen på lokal nivå och hur den kan skilja sig mellan olika grupper i samhället.

2.1 Trivsel i bostadsområdet i utsatta områden och övriga Sverige

När vi jämför svaren bland de som bor i ett utsatt område med de som bor i övriga Sverige ser vi en markant skillnad, där svarande i övriga Sverige verkar trivas bättre och i högre utsträckning upplever att deras bostadsområde präglas av stabilitet och gemenskap. Boende i utsatta områden vittnar i större utsträckning om sociala och ekonomiska utmaningar i sin närmiljö. Bland annat kan vi se att närmare 9 av 10 boende i övriga Sverige trivs bra i sitt bostadsområde, medan andelen inom utsatta områden är 6 av 10. En möjlig förklaringsfaktor till detta kan vara en brist på bra skolor och förskolor. Enbart 22 % av boende i utsatta områden uppger att detta finns i deras bostadsområde, jämfört med 54 % i övriga Sverige.

Resultaten visar därtill att betydligt fler boende i utsatta områden upplever sitt

bostadsområde som stökigt och ekonomiskt utsatt. Det är enbart 3 % av boende i övriga Sverige som har uppgett att det är många som har det svårt ekonomiskt i deras bostadsområde, jämfört med 23 % i utsatta områden. I övriga Sverige är det en lika stor andel, 3 %, som upplever mycket stök där de bor, jämfört med 16 % i utsatta områden. Upplevelsen av ekonomiska svårigheter och stök i sitt bostadsområde är särskilt framträdande bland personer med svensk bakgrund som bor i utsatta områden. I utsatta områden skiljer sig också andelen som inte känner någon av sina grannar mellan de med svensk bakgrund (43 %) respektive utländsk bakgrund (32 %). Personer i utsatta områden med svensk bakgrund anger i högre grad att många i deras bostadsområde inte pratar svenska än de med utländsk bakgrund, 51 % jämfört med 27 %.

TABELL 4

Påståenden om respondenterna och deras bostadsområden, nedbrutet på område och bakgrund (procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Jag trivs bra i mitt bostadsområde	87	61	67	57
I mitt bostadsområde finns bra skolor och förskolor	54	22	22	22
Jag umgås regelbundet med mina grannar	30	19	19	19
Jag känner nästan ingen av mina grannar	23	36	43	32
I mitt bostadsområde är det många som inte pratar svenska	7	36	51	27
Jag vill flytta från mitt bostadsområde	6	26	26	25
Jag känner mig otrygg på kvällen i mitt bostadsområde	5	21	23	20
I mitt bostadsområde har många det svårt ekonomiskt	3	23	29	19
I mitt bostadsområde är det mycket stök	3	16	22	13
Ingen av alternativen passar	3	4	1	5

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Nedan följer en lista med påståenden om dig och ditt bostadsområde. Markera alla alternativ som passar in för dig/ditt bostadsområde" följt av de tio påståendena ovan.

2.2 Unga (18–29 år): trivsel i bostadsområdet

Vid nedbrytning på ålder observeras att unga generellt verkar något mer skeptiskt inställda till sitt bostadsområde, oavsett bakgrund och område. Bland unga i övriga Sverige är påståendet om att trivas bra i sitt område fortfarande det mest valda (78 %). Bland unga i utsatta områden med svensk bakgrund är det en betydligt lägre andel, 55 %, som har valt samma påstående. Andelen är ytterligare lite lägre (49 %) bland unga i utsatta områden som har utländsk bakgrund.

Att färre unga i utsatta områden, oavsett bakgrund, uppger att de trivs i sitt

bostadsområde återspeglas också i valet av övriga påståenden. I övriga Sverige är det 6 % av de unga som upplever att det är mycket stök i sitt område, medan motsvarande andel bland unga i utsatta områden är betydligt högre: 28 % bland unga med svensk bakgrund och 18 % bland unga med utländsk bakgrund. Liknande mönster syns i upplevelsen av otrygghet på kvällstid. I övriga Sverige uppger 5% av de unga att de känner sig otrygga på kvällen i sitt bostadsområde, jämfört med 26 % bland unga med svensk bakgrund i utsatta områden och 19 % bland unga med utländsk bakgrund.

TABELL 5

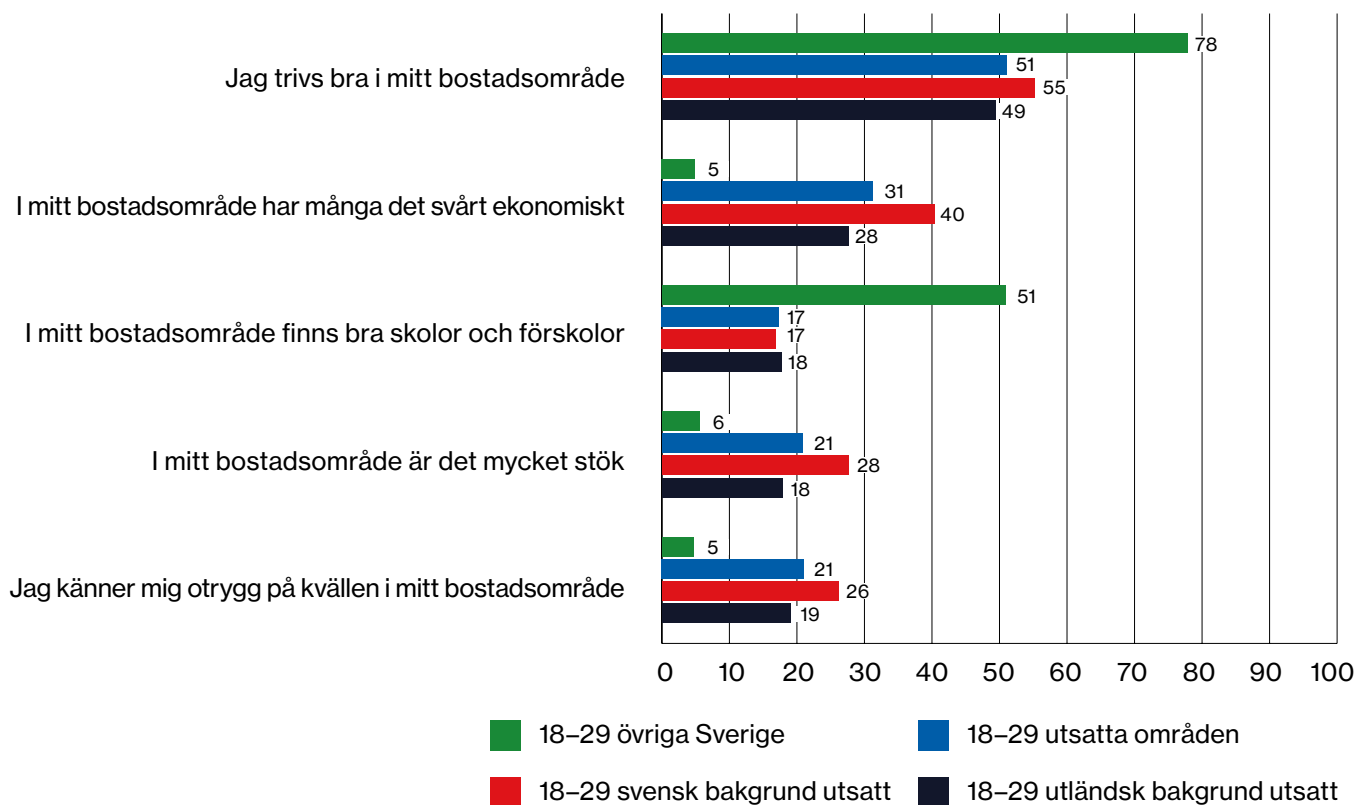
Påståenden om respondenterna och deras bostadsområden, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

	Utsatta områden			
	18–29 övriga Sverige	18–29 utsatta områden	18–29 svensk bakgrund	18–29 utländsk bakgrund
Jag trivs bra i mitt bostadsområde	78	51	55	49
I mitt bostadsområde finns bra skolor och förskolor	51	17	17	18
Jag känner nästan ingen av mina grannar	48	47	60	41
Jag umgås regelbundet med mina grannar	12	11	8	13
Jag vill flytta från mitt bostadsområde	12	36	43	33
I mitt bostadsområde är det många som inte pratar svenska	8	34	48	29
I mitt bostadsområde är det mycket stök	6	21	28	18
I mitt bostadsområde har många det svårt ekonomiskt	5	31	40	28
Jag känner mig otrygg på kvällen i mitt bostadsområde	5	21	26	19
Ingen av alternativen passar	2	4	2	5

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Nedan följer en lista med påståenden om dig och ditt bostadsområde. Markera alla alternativ som passar in för dig/ditt bostadsområde" följt av de tio påståendena ovan.

FIGUR 4

Påståenden om respondenterna och deras bostadsområden,
nedbrutet på ålder och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Nedan följer en lista med påståenden om dig och ditt bostadsområde. Markera alla alternativ som passar in för dig/ditt bostadsområde" följt av tio påståenden. I figuren redovisas inte alla påståenden, utan de för vilka vi ser betydande skillnader grupperna emellan.

2.3 Boendeform påverkar upplevelsen av bostadsområden

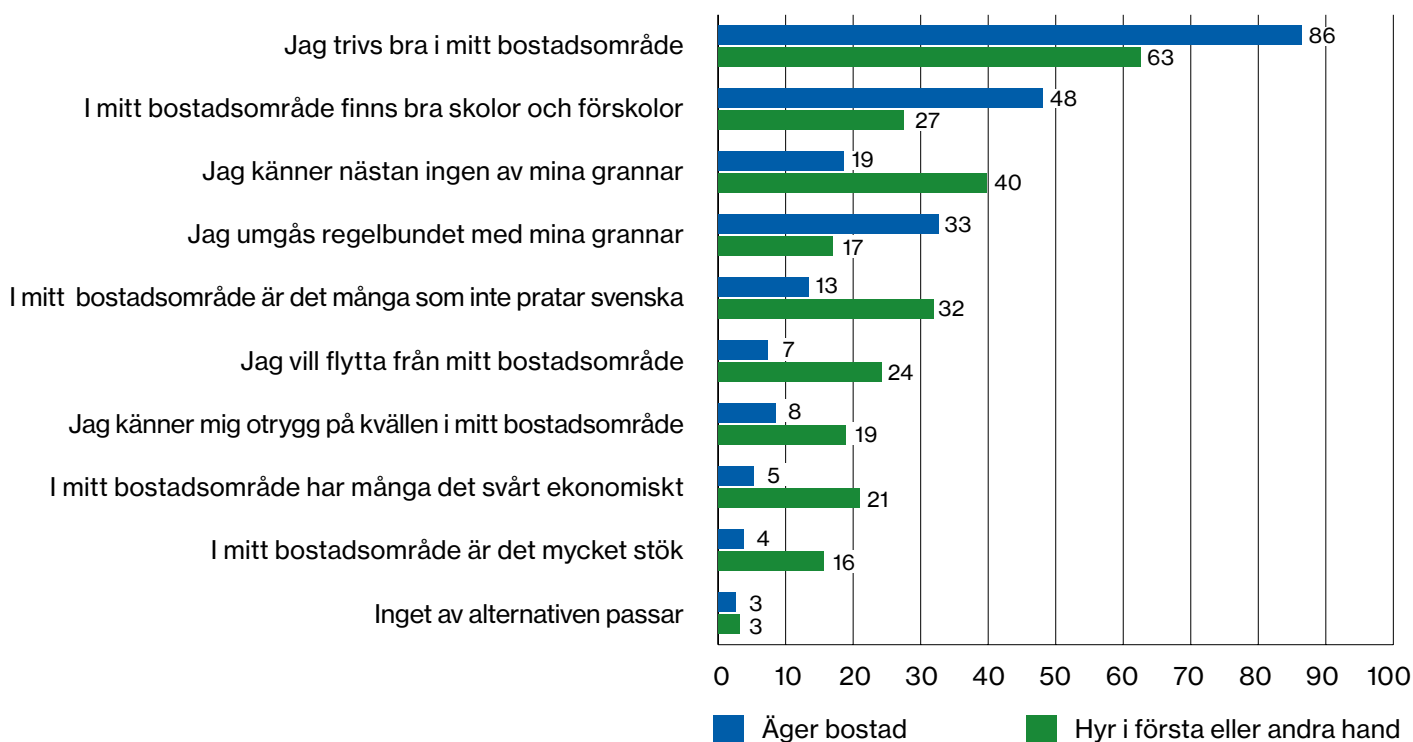
I figur 5 redovisas påståendena om respondenternas bostadsområden nedbrutet på boendeform för samtliga respondenter. De som äger sitt boende uppger i högre grad att de trivs i sitt bostadsområde, att det finns bra skolor och förskolor i området samt att de regelbundet umgås med sina grannar. Störst skillnad mellan de som äger respektive hyr sin bostad återses för påståendet att man trivs i sitt bostadsområde. 86 % av de som äger sin bostad har markerat påståendet, jämfört med 63 % bland de som hyr. Skillnaden beroende på boendeform

kan möjligtvis förklaras av att en större andel i utsatta områden bor i hyresrätt (65 %), jämfört med i övriga Sverige (28 %) (se tabell 4 i bilagorna).

För påståendet om att det finns bra skolor och förskolor ser vi även intressanta skillnader vid nedbrytning på om man har hemmavarande barn eller ej (se tabell 5 i bilagorna). Bland personer med barn under 18 år har 46 % valt påståendet om att det finns bra skolor och förskolor i deras bostadsområde, jämföras med svarande utan barn där samma siffra ligger på 32 %.

FIGUR 5

Påståenden om respondenterna och deras bostadsområden nedbrutet på boendeform i hela Sverige (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Nedan följer en lista med påståenden om dig och ditt bostadsområde. Markera alla alternativ som passar in för dig/ditt bostadsområde." följt av de tio påståendena ovan.

2.4 Sammanfattning: grannar, trivsel och lokalt engagemang

Trivseln i bostadsområdet är lägre bland boende i utsatta områden än i övriga Sverige. Skillnaderna är tydliga: medan nästan 9 av 10 i övriga Sverige trivs i sitt bostadsområde gäller det endast för 6 av 10 i utsatta områden. Boende i dessa områden beskriver oftare sin när-

miljö som stökig och präglad av ekonomisk utsatthet, och uppger mer sällan att det finns bra skolor och förskolor i området. Skillnaderna är särskilt tydliga bland unga, där 18–29-åringar i utsatta områden – särskilt de med svensk bakgrund – är mer skeptiska till sin boendemiljö.

3. Synen på mångkultur och svenskhet

Idag är omkring 28 % av Sveriges befolkning antingen själva födda utomlands eller har två föräldrar som är födda utomlands.² Invandring från många delar av världen har under de senaste årtiondena förändrat landets demografiska sammansättning, vilket i sin tur gjort frågor om mångkultur, identitet och svenska värderingar mer centrala i samhällsdebatten.

I detta kapitel undersöks hur människor ser på svenskhet och tillhörighet i ett samhälle präglad av mångkultur. Frågorna rör bland annat synen på mångkultur, vem som kan betraktas som svensk och i vilken mån det går att identifiera sig med flera kulturer samtidigt. Respondenterna har först och främst fått ta ställning till fyra påståenden kopplade till mångkultur och identitet.

3.1 Inställning till mångkultur i utsatta områden och övriga Sverige

Bland personer som bor i utsatta områden tycker 43 % att mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället, vilket kan jämföras med en motsvarande siffra på 55 % i övriga Sverige. Inom utsatta områden tycker personer med utländsk bakgrund i lägre grad än de med svensk bakgrund att mångkultur försvårar sammanhållningen i samhället.

På frågan om Sverige blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit är grupperna samstämmiga, med 59 % i utsatta områden och 54 % i övriga Sverige som instämmer. Personer i utsatta områden med utländsk bakgrund utmärker sig som lite mer instämmande än andra grupper. När det gäller uppfattningen om huruvida det är möjligt att vara svensk och samtidigt identifiera sig med en annan kultur råder återigen samstämmighet mellan grupperna.

Vidare framkommer att 93 % i övriga Sve-

rige instämmer i att de känner sig som en del av det svenska samhället, jämfört med 85 % i utsatta områden. Andelen som inte instämmer i påståendet är större i utsatta områden (14 %) än i övriga Sverige (6 %).³ Känslan av att vara en del av det svenska samhället skiljer sig även på bakgrund. De med svensk bakgrund i utsatta områden instämmer i högre grad (89 %) än de med utländsk bakgrund (82 %).

Vid en fördjupning av resultaten i figur 6 observeras att andelen som känner sig som en del av det svenska samhället är något högre för svarande födda i Sverige jämfört med svarande födda utanför Sverige. I figur 7 framkommer därtill att andelen som instämmer i påståendet ökar något i takt med att vistelsetiden ökar. Störst skillnad ser vi mellan svarande som har bott i Sverige 1–5 år, där 75 % instämmer, och svarande som har bott i Sverige 11–15 år, där 86 % instämmer.

²) Källa: SCB Sveriges befolkning i sammandrag 1960–2024.

³) Se Bilaga, tabell 6

TABELL 6

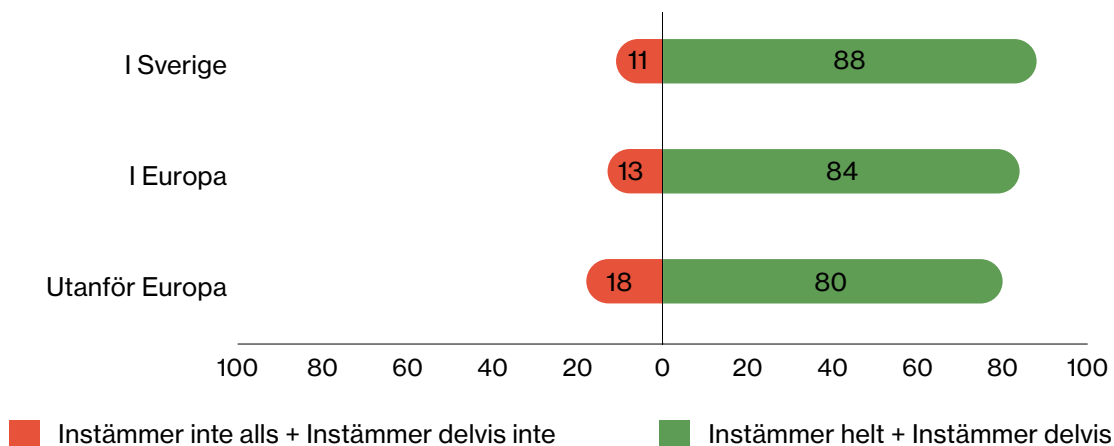
Påståenden om mångkultur och svenskhet, nedbrutet på område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Övriga Sverige	Utsatta områden	Utsatta områden	
			Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället	55	43	46	41
Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit	54	59	55	62
Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt	70	73	70	75
Jag känner mig som en del av det svenska samhället	93	85	89	82

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de fyra påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 6

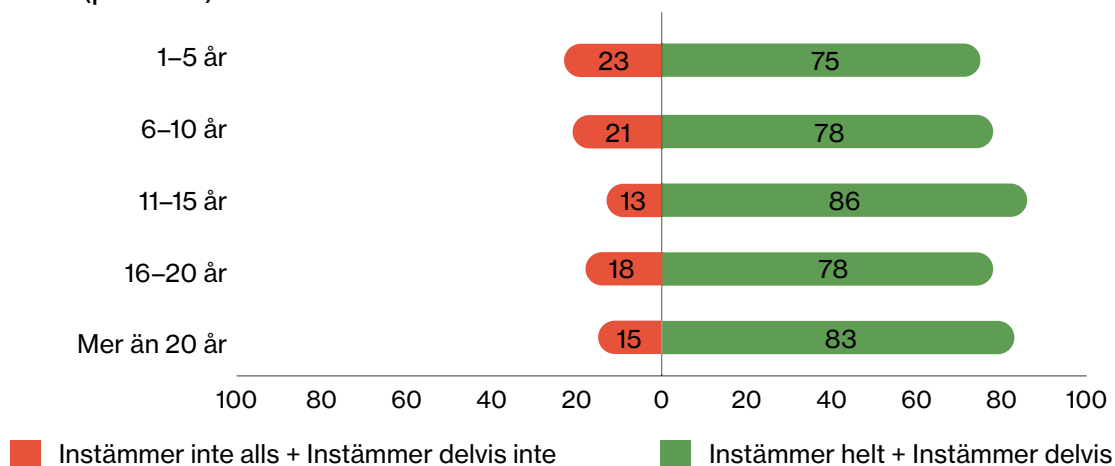
Jag känner mig som en del av det svenska samhället, nedbrutet på var man är född, för boende i utsatta områden (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Jag känner mig som en del av det svenska samhället". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 7

Jag känner mig som en del av det svenska samhället, nedbrutet på vistelsetid i Sverige för utrikesfödda boende i utsatta områden (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Jag känner mig som en del av det svenska samhället". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

3.2 Unga (18–29 år): inställning till mångkultur och svenskhet

Tittar man enbart på åldersgruppen 18 – 29 år är skillnaderna inte så stora mellan boende i utsatta områden och övriga Sverige, och unga skiljer sig inte heller avsevärt från äldre åldersgrupper. Unga är generellt lite mindre benägna att hålla med om att mångkultur gör det svårare att hålla ihop i samhället. 39 % av unga med svensk bakgrund och 38 % av unga med utländsk bakgrund i utsatta områden som instämmer i påståendet att mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället, jämfört med 47 % bland unga i övriga Sverige.

Vad gäller påståendet om att Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit, observerar vi en markant skillnad mellan unga boende i utsatta områden med utländsk bakgrund och unga boende i övriga Sverige. Närmare 7 av 10 unga med utländsk bakgrund i utsatta områden instämmer i påståendet medan samma siffra är drygt 5 av 10 i övriga Sverige.

För påståendena om att man kan vara svensk och samtidigt identifiera sig med en annan kultur, samt att man känner sig som en del av det svenska samhället observeras enbart små skillnader grupperna emellan.

TABELL 7

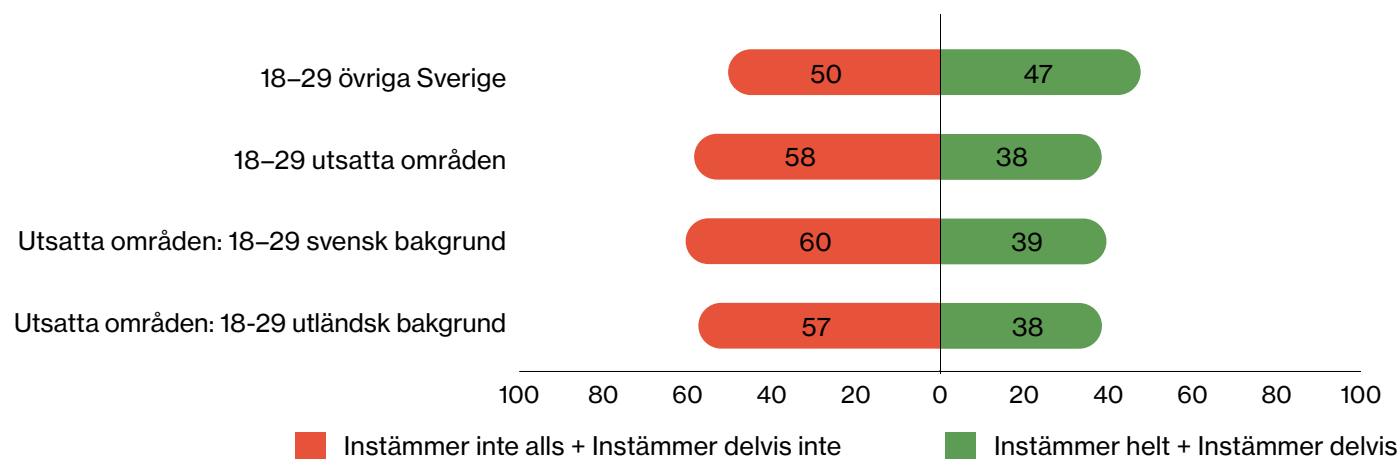
Påståenden om mångkultur och svenskhet, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (andelen som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	18–29 övriga Sverige	18–29 utsatta områden	18–29 svensk bakgrund	18–29 utländsk bakgrund
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället	47	38	39	38
Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit	51	65	59	68
Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt	74	74	77	74
Jag känner mig som en del av det svenska samhället	93	84	89	82

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de fyra påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 8

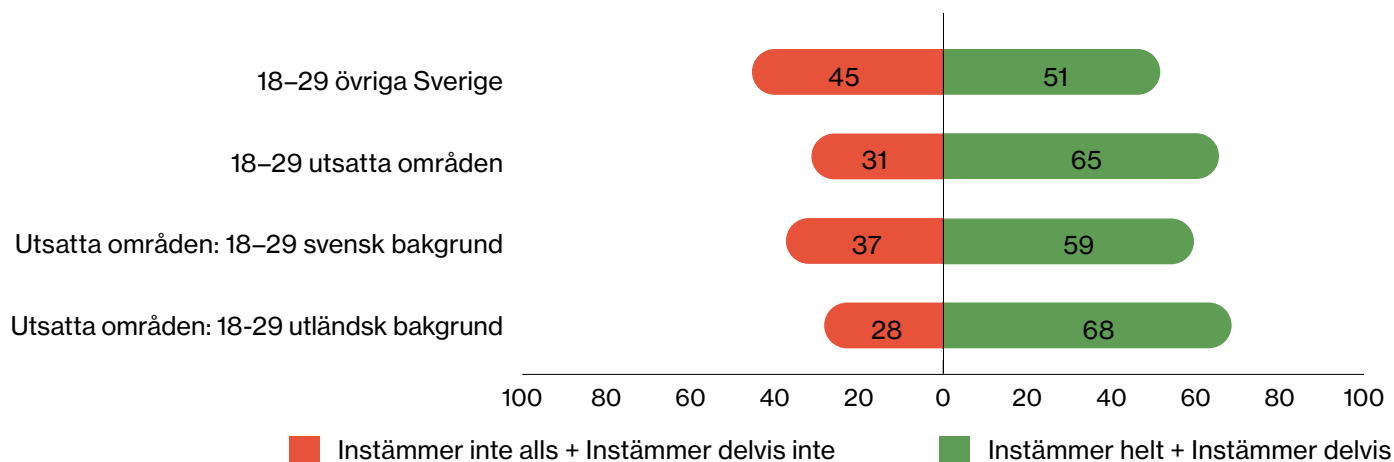
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls*, *Ingen uppfattning*.

FIGUR 9

Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

3.3 Skillnader efter partisympati

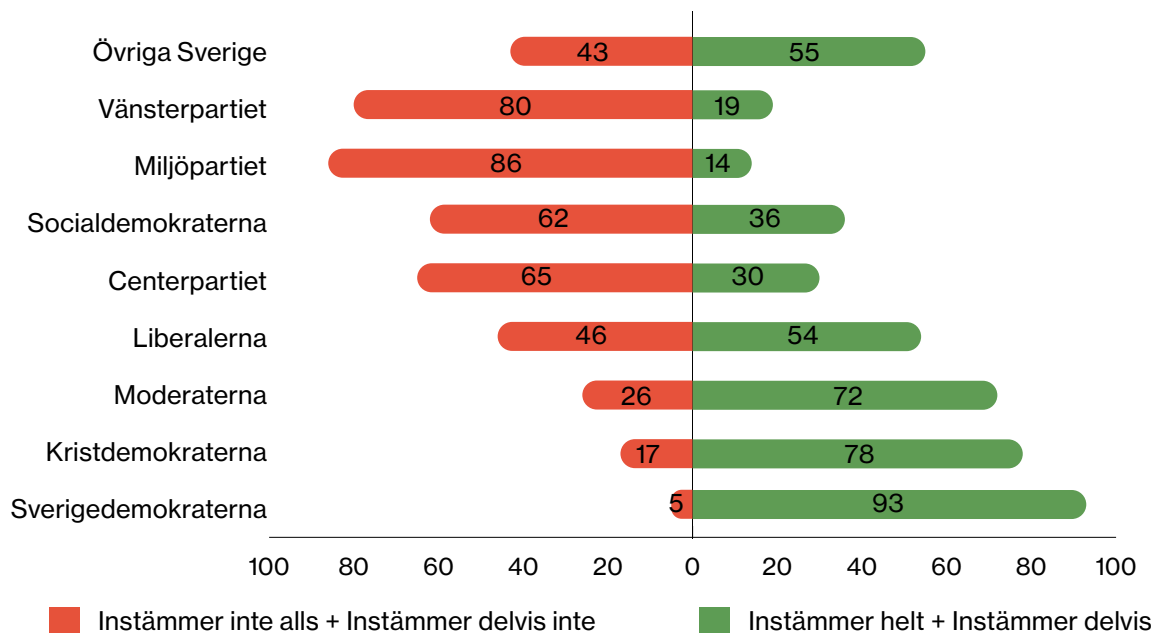
Nedbrutet på partisympati för svarande i övriga Sverige syns tydliga skillnader från vänster till höger. Endast 14 % av miljöpartister och 19 % av vänsterpartister tycker att mångkultur försvårar sammanhållningen. Den instämmande procentandelen stiger varefter man rör sig högerut i partislandskapet, och bland sverigedemokrater är siffran 93 %.

På frågan om Sverige blivit bättre av att människor från andra länder flyttat hit är fördelningen omvänd. Det är endast 12 % av sverigedemokrater som instämmer, mot 89 % av miljöpartister.

Nästan till alla som sympatiserar med Vänsterpartiet och Miljöpartiet instämmer i att man kan vara svensk och samtidigt identifiera sig med en annan kultur. Bland Socialdemokraternas, Centerpartiets, Liberalernas och Moderaternas sympatisörer instämmer också en tydlig majoritet. Kristdemokrater är också instämmande, men i lite lägre grad, medan det endast är 36 % av Sverigedemokraternas sympatisörer som håller med. Vad gäller påståendet om att känna sig som en del av det svenska samhället observeras inga tydliga skillnader vid nedbrytning på partisympati i övriga Sverige.

FIGUR 10

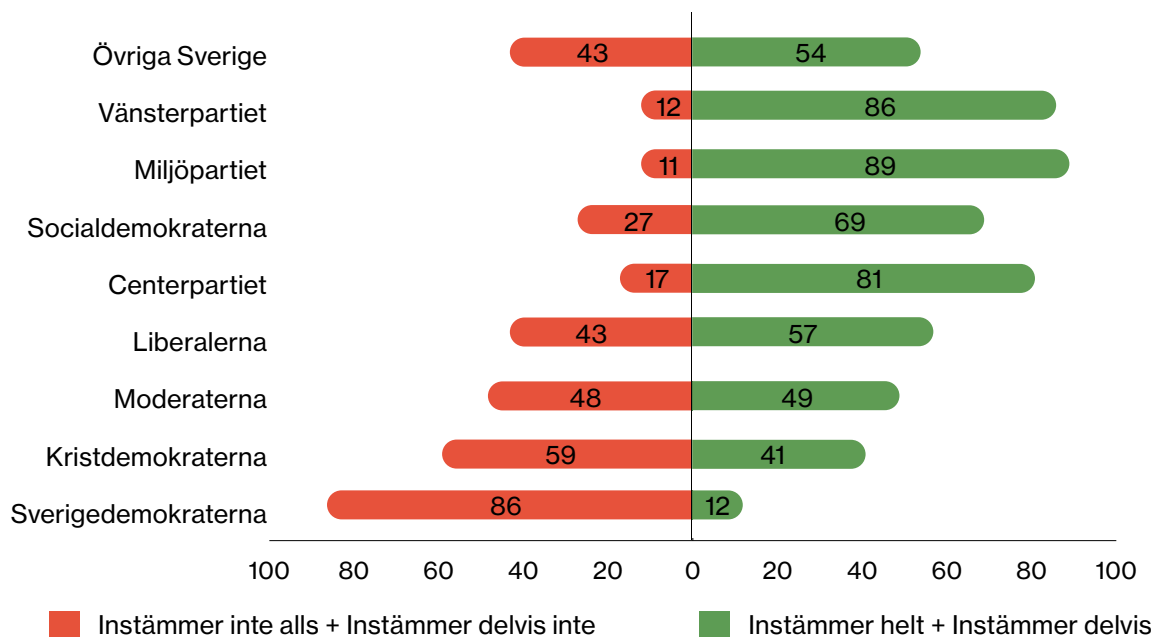
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 11

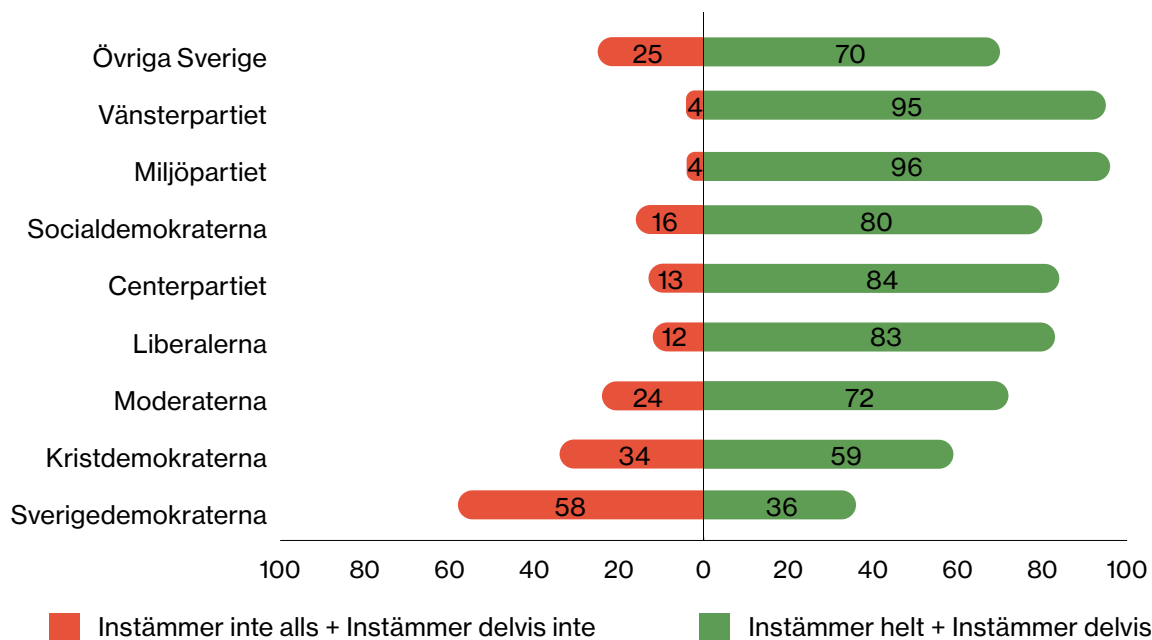
Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 12

Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt,
nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt". Svartalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

3.4 Synen på svenskhet i utsatta områden och övriga Sverige

Respondenterna tillfrågades också om vilka faktorer de ansåg vara viktigast för att en person ska kunna betraktas som svensk, där de kunde välja upp till tre av de listade alternativen utan inbördes rangordning. Med hänsyn till maxantalet valbara alternativ är det värt att understryka att låga siffror i tabellerna inte nödvändigtvis behöver betyda att en faktor ses som oviktig, utan enbart att den prioriteras lägre än andra faktorer.

Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar är den mest valda faktorn såväl i utsatta områden som i övriga Sverige. Det är emellertid fler i övriga Sverige som har valt detta alternativ, 67 % i förhållande till 53 % bland boende i utsatta områden. Motsvarande skillnader återfinns också mellan de med svensk och utländsk bakgrund i utsatta områden där påståendet har valts i större utsträckning av de med svensk bakgrund.

I övrigt är skillnaderna inte särskilt stora, vilket pekar på att bilden av svenskhet inte skiljer sig avsevärt mellan områden och bakgrund. Det finns en gemensam bild bland samtliga undergrupper om vad som

är viktigast för att en person ska betraktas som svensk, även om mindre skillnader återfinns i resultaten. Exempelvis anses efterlevandet av svenska värderingar och normer som viktigare av boende i övriga Sverige medan att vara född i Sverige prioriteras något högre av boende i utsatta områden oavsett bakgrund. Därtill framhävs självidentifikation som svensk som klart viktigare av boende i utsatta områden med svensk bakgrund än av personer i utsatta områden med utländsk bakgrund.

För ytterligare nyans bryts resultaten även ned på vistelsetid i Sverige för boende i utsatta områden. Här framkommer något större skillnader. Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar är det mest valda alternativet bland svarande som har bott i Sverige i mer än 20 år (56 %). Ser vi däremot till gruppen som bara har bott 1-5 år i Sverige värderas att bidra till den svenska välfärden något högre än att följa svenska lagar och demokratiska värderingar. Inom denna grupp är det även 39 % som har valt svarsalternativet att efterleva svenska värderingar och normer, vilket är en betydligt högre andel än för resterande grupper som ligger på omkring 20 %.

TABELL 8

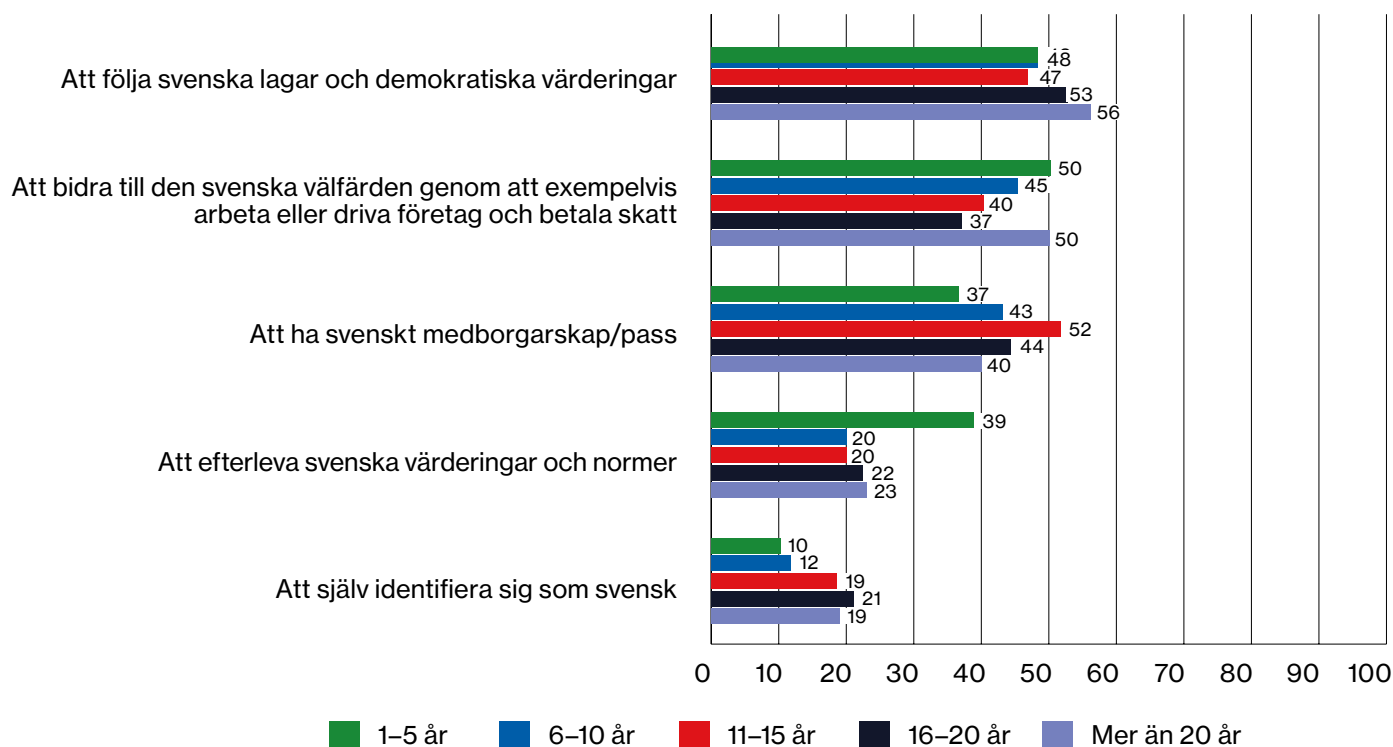
För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast? Max 3 alternativ (procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar	67	53	61	50
Att bidra till den svenska välfärden genom att exempelvis arbeta eller driva företag och betala skatt	51	44	41	45
Att ha svenskt medborgarskap/pass	41	45	46	45
Att efterleva svenska värderingar och normer	32	24	29	22
Att tala svenska flytande	30	29	26	31
Att själv identifiera sig som svensk	26	24	33	19
Att vara född i Sverige	12	20	19	21
Att ha föräldrar som är födda i Sverige	8	10	10	9
Att följa svenska traditioner	4	8	5	9
Annat	2	2	1	3

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre alternativ.

FIGUR 13

Synen på svenskhet i utsatta områden, nedbrutet på vistelsetid i Sverige för utrikesfödda. Max 3 alternativ (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. I figuren redovisas inte alla påståenden, utan de för vilka vi ser betydande skillnader grupperna emellan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre alternativ.

3.5 Unga (18-29 år): synen på svenskhet

Bland unga i utsatta områden är innehav av svenskt medborgarskap eller pass det alternativ som flest har valt som definierar någon som svensk. Det valdes av 51 procent av unga med svensk bakgrund och av 54 procent av unga med utländsk bakgrund.

I övriga Sverige är det i stället alternativet att följa svenska lagar och demokratiska värderingar som flest unga har valt, nämligen 59 procent.

Alternativen att följa svenska lagar och att efterleva demokratiska värderingar, samt efterleva svenska värderingar och normer är dock i jämförelse med totalen i tabell

8, mindre prioriterade – både bland unga i övriga Sverige och bland unga i utsatta områden.

Figur 14 presenterar resultaten nedbrutet på ålder i övriga Sverige. Resultaten skiljer sig inte åt avsevärt mellan ålderssegmenten, och den inbördes rangordningen mellan alternativen är också relativt oförändrad. Samma resultat presenteras i figur 15 nedbrutet på ålder i utsatta områden. Två tydliga ålderstrender observeras där att följa svenska lagar och demokratiska värderingar ökar i prioritet med ålder. Ett motsatt resultat gäller för att ha svenskt medborgarskap/pass.

TABELL 9

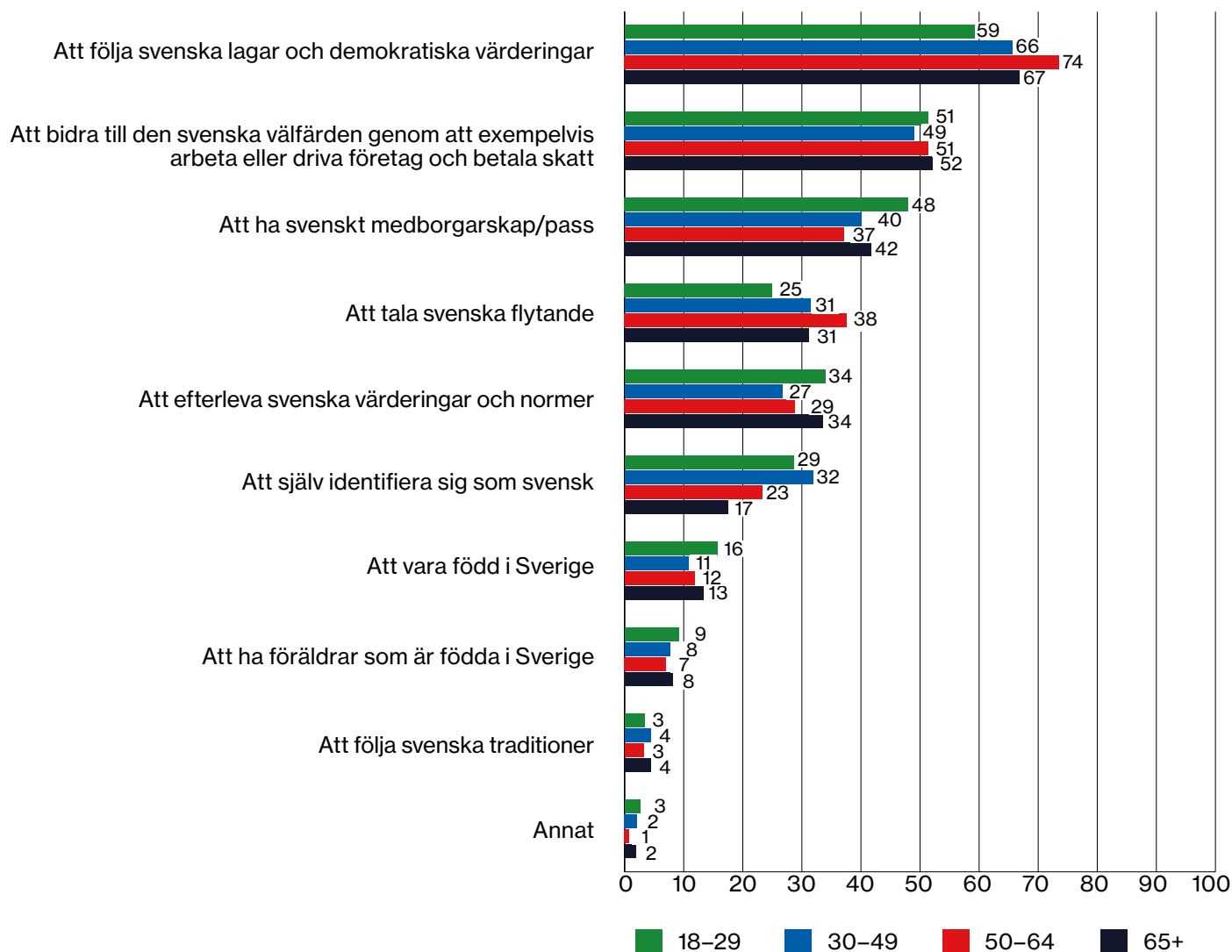
För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast? Max 3 alternativ (procent).

	Utsatta områden			
	18-29 övriga Sverige	18-29 utsatta områden	18-29 svensk bakgrund	18-29 utländsk bakgrund
Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar	59	41	50	38
Att bidra till den svenska välfärden genom att exempelvis arbeta eller driva företag och betala skatt	51	40	38	42
Att ha svenskt medborgarskap/pass	48	53	51	54
Att efterleva svenska värderingar och normer	34	34	30	35
Att tala svenska flytande	29	29	41	24
Att själv identifiera sig som svensk	25	18	23	16
Att vara född i Sverige	16	24	18	26
Att ha föräldrar som är födda i Sverige	9	12	10	13
Att följa svenska traditioner	3	8	5	8
Annat	3	3	3	2

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre alternativ.

FIGUR 14

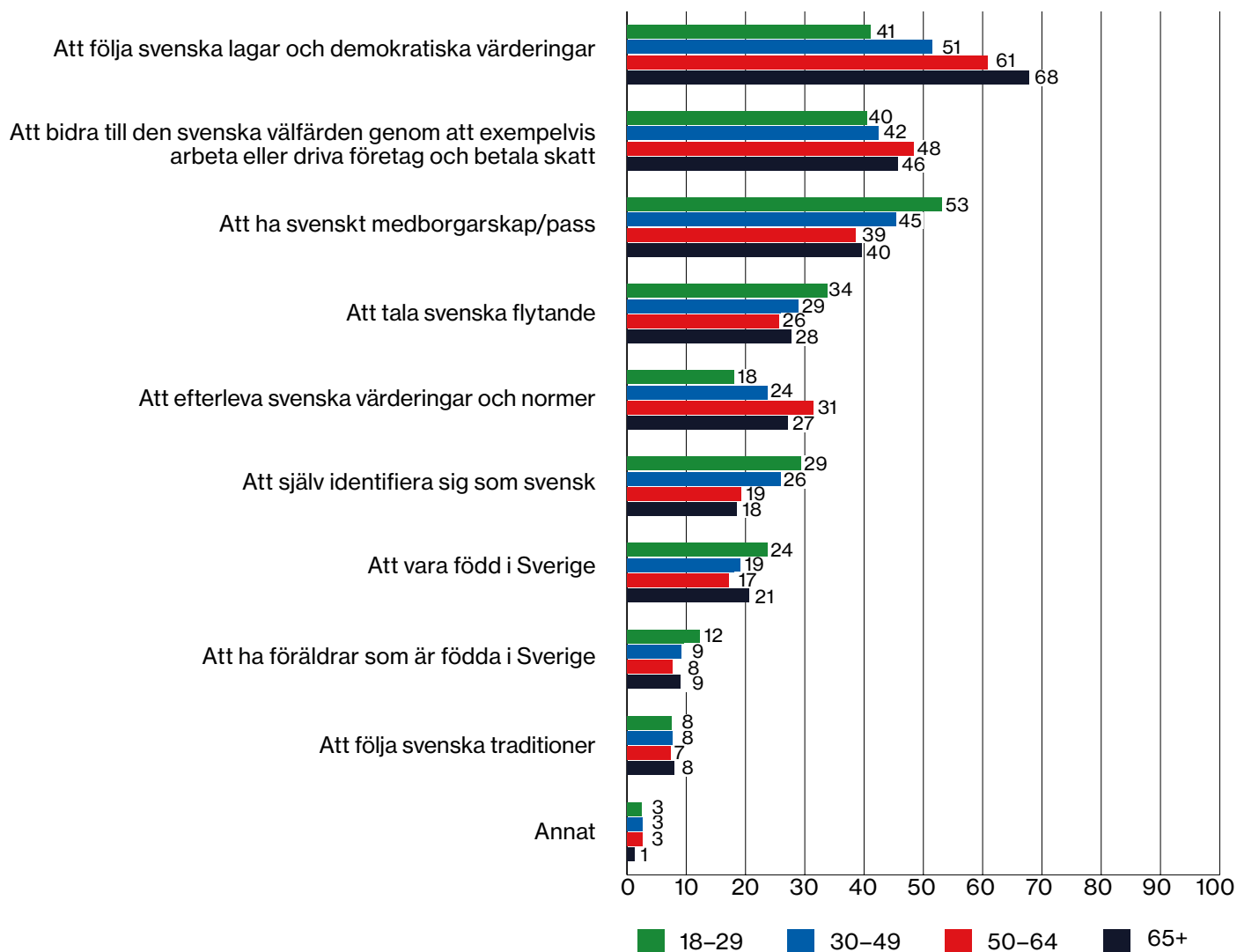
Synen på svenskhet, nedbrutet på ålder i övriga Sverige. Max 3 alternativ (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre alternativ.

FIGUR 15

Synen på svenskhet, nedbrutet på ålder i utsatta områden. Max 3 alternativ (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre alternativ.

3.6 Skillnader efter partisympati

Nedbrutet på partisympati i övriga Sverige syns intressanta skillnader. Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar är fortsatt en av de högst prioriterade faktorerna oavsett partisympati, med över hälften av alla partiers sympatisörer som markerat alternativet. Bland borgerliga väljare är det relativt sett fler som prioriterar detta, medan vänsterpartister i aningen högre grad prioriterar andra frågor.

Större skillnader mellan höger och vänster syns på andelarna som ser efterlevande av svenska värderingar och normer som bland de viktigaste faktorerna för att kunna betraktas som svensk. Hos tidöpartiernas sympatisörer ligger andelarna som svarat detta inom spannet 40 % – 51 %, medan motsvarande spann är 15 % – 24 %

bland de olika oppositionspartiernas sympatisörer.

Sverigedemokrater prioriterar individens och föräldrarnas födelseland högre än andra, med 22 % respektive 19 % som ser dessa faktorer som bland de viktigaste. Moderater lägger i stället ett klart större fokus på huruvida man arbetar och bidrar till välfärden, med 67 % som valt alternativet, jämfört med 51 % av övriga Sverige som helhet.

Självidentifikation som svensk är också klart högre prioriterat bland Miljöpartiets och Vänsterpartiets sympatisörer, med 56 % av båda partiernas sympatisörer som valt alternativet. Bland sverigedemokrater är motsvarande siffra enbart 9 %.

Synen på svenskhet, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige.
Max 3 alternativ (procent).

TABELL 10

		Övriga Sverige							
	Samtliga	V	MP	S	C	L	M	KD	SD
Att följa svenska lagar och demokratiska värderingar	67	53	67	68	70	73	72	76	65
Att bidra till den svenska välfärden genom att exempelvis arbeta eller driva företag och betala skatt	51	39	30	48	55	45	67	46	49
Att ha svenskt medborgarskap/pass	41	46	56	50	50	56	40	29	15
Att efterleva svenska värderingar och normer	32	15	19	24	20	50	40	51	44
Att tala svenska flytande	30	14	16	26	23	35	38	33	39
Att själv identifiera sig som svensk	26	56	56	32	35	25	18	24	9
Att vara född i Sverige	12	8	5	10	9	6	9	10	22
Att ha föräldrar som är födda i Sverige	8	1	4	5	7	10	5	7	19
Att följa svenska traditioner	4	1	2	2	3		2	10	10
Annat	2	2	5	1	1			2	2

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "För att en person ska kunna betraktas som svensk, vilka av följande faktorer anser du viktigast?", följt av de tio svarsalternativen ovan. Respondenterna hade möjlighet att välja som mest tre faktorer.

3.7 Sammanfattning: synen på mångfald och svenskhet

Personer i utsatta områden, särskilt de med utländsk bakgrund, är något mer positiva till mångkultur, jämfört med de som bor i övriga Sverige. Även svarande mellan 18 och 29 år har generellt en mer positiv syn på mångkultur än övriga åldersgrupper. Bryts resultaten ned på partisynpatier i övriga Sverige framträder en stark polarisering, där sverigedemokrater utmärker sig som klart minst positivt inställda till mångkultur, medan vänsterpartister och miljöpartister återfinns på andra sidan av spektrumet. Övriga väljargrupper inordnar sig på en skala däremellan.

De viktigaste faktorerna för att kunna betraktas som svensk är efterföljande av svenska lagar och demokratiska värderingar; att bidra till den svenska välfärden och att inneha svenskt medborgarskap eller pass. Skillnaderna är relativt små mellan utsatta områden och övriga Sverige, och mellan olika åldersgrupper. Tittar man på respondenternas partisynpatier är det tydligt att väljare till höger i större utsträckning prioriterar faktorer kopplade till värderingar och bidrag till välfärden, medan väljare till vänster i större utsträckning prioriterar självidentifikation som svensk.

4. Integration och mångkultur i vardagen

Detta kapitel handlar om hur synen på mångkultur och integration tar sig uttryck i vardagslivet och i mötet med andra människor. Här förskjuts perspektivet från idéer om identitet till hur människor upplever integration i sin egen vardag. Res-

pondenterna har bland annat fått svara på frågor om möten i vardagen med personer från andra kulturella och religiösa bakgrunder, deras bekvämlighet inför mångkultur och synen på rasism och inkludering.

4.1 Kulturell och religiös mångfald i utsatta områden och övriga Sverige

Resultaten visar att en klart mindre andel av personer som bor i övriga Sverige rör sig i kulturellt och religiöst heterogena kretsar, jämfört med boende i utsatta områden. Viljan att träffa fler människor med annan kulturell eller religiös bakgrund är större bland

boende i utsatta områden. Det är framför allt personer med utländsk bakgrund i dessa områden som står för den högre nivån (63 %), medan personer med svensk bakgrund i utsatta områden ligger på ungefär samma nivå som i övriga Sverige (44 %).

TABELL 11

Påståenden om möten i vardagen, nedbrutet på område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
I min vardag träffar jag nästan bara människor med samma kulturella och religiösa bakgrund som jag själv	47	29	30	28
I min vardag skulle jag vilja träffa fler människor med en annan kulturell och religiös bakgrund än jag själv	46	56	44	63

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de två påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

4.2 Unga (18–29 år): kulturell och religiös mångfald i vardagen

Unga i övriga Sverige jämfört med alla i övriga Sverige befinner sig i högre grad i kulturella och religiöst heterogena miljöer. Andelen unga boende i utsatta områden som instämmer i påståendet att de bara träffar människor med samma kulturella och religiösa bakgrund som de själva,

är lika stor oavsett bakgrund – 26 % bland de med svensk bakgrund respektive 27 % bland de med utländsk bakgrund. Viljan att träffa fler människor med annan kulturell eller religiös bakgrund är störst för 18–29 åringar i utsatta områden med utländsk bakgrund (63 %).

TABELL 12

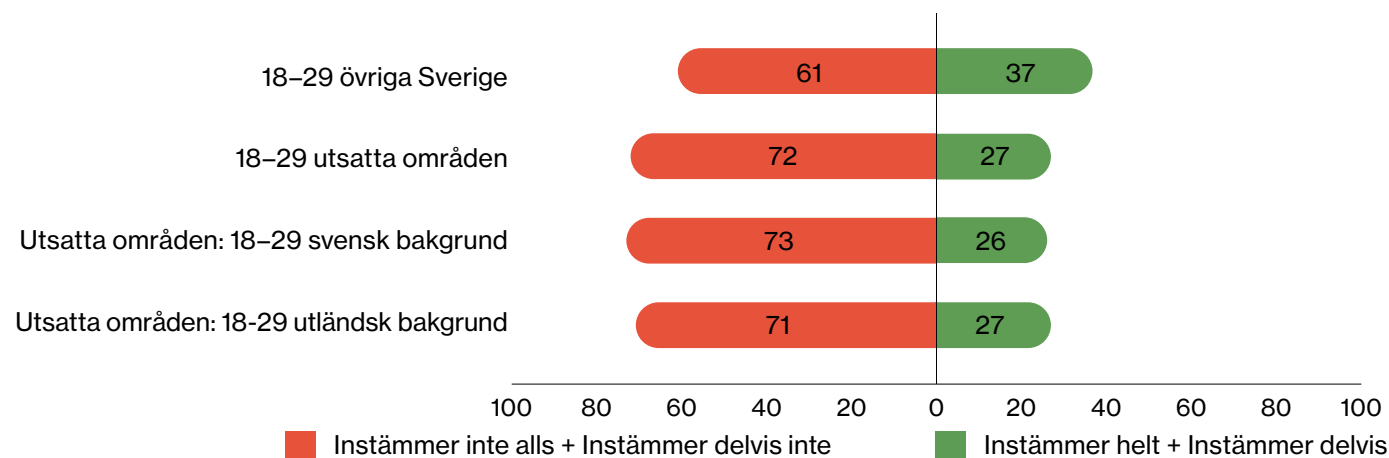
Påståenden om möten i vardagen, nedbrutet på område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	18–29 övriga Sverige	18–29 utsatta områden	Utsatta områden	
			18–29 svensk bakgrund	18–29 utländsk bakgrund
I min vardag träffar jag nästan bara människor med samma kulturella och religiösa bakgrund som jag själv	37	27	26	27
I min vardag skulle jag vilja träffa fler människor med en annan kulturell och religiös bakgrund än jag själv	44	60	52	63

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de två påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 16

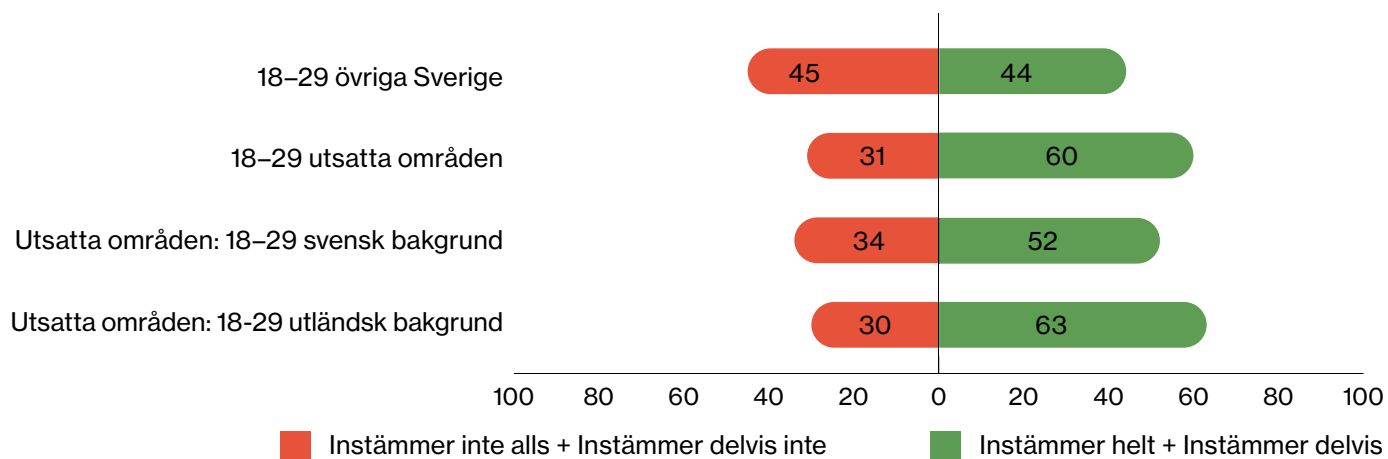
I min vardag träffar jag nästan bara människor med samma kulturella och religiösa bakgrund som jag själv, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "I min vardag träffar jag nästan bara människor med samma kulturella och religiösa bakgrund som jag själv". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 17

I min vardag skulle jag vilja träffa fler personer med en annan kulturell eller religiös bakgrund än jag själv, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "I min vardag skulle jag vilja träffa fler personer med en annan kulturell eller religiös bakgrund än jag själv". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

4.3 Bekvämlighet inför mångkultur i utsatta områden och övriga Sverige

Respondenterna fick också svara på hur bekväma de skulle känna sig med att ha personer med en annan kulturell eller religiös bakgrund som grannar, arbets- eller skolkamrater, samt i sin familj.

Boende i utsatta områden, liksom i övriga Sverige, är generellt bekväma med att ha personer med annan bakgrund i sin närhet. Det gäller särskilt i arbets- och skol-sammanhang, där nästan 90 % i båda grupper uppger att de känner sig bekväma. Vad gäller att ha personer med annan bakgrund som grannar är boende i utsatta områden aningen mer bekväma än

boende i övriga Sverige, även om siffran är relativt hög även där. Vidare skulle omkring 80 % i såväl utsatta områden som i övriga Sverige vara bekväma med att ha personer med en annan bakgrund som familjemedlemmar.

Det faktum att boende i utsatta områden uttrycker något större bekvämlighet oavsett fråga går i linje med resultaten från tabell 11 som visade att boende i utsatta områden både lever i mer kulturellt och religiöst heterogena miljöer, samt önskar att träffa fler människor med annan kulturell eller religiös bakgrund i sin vardag.

TABELL 13

Bekvämlighet inför mångkultur, nedbrutet på område och bakgrund
(andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Grannar	82	87	88	87
Arbets- /skolkamrater	88	89	89	89
Familjemedlemmar (t ex ingifta)	79	80	81	80

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att ha personer med annan kulturell eller religiös bakgrund som...?", följt av de tre påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var *Mycket bekväm, Ganska bekväm, Ganska obekvä, Mycket obekvä* och *Vet inte*.

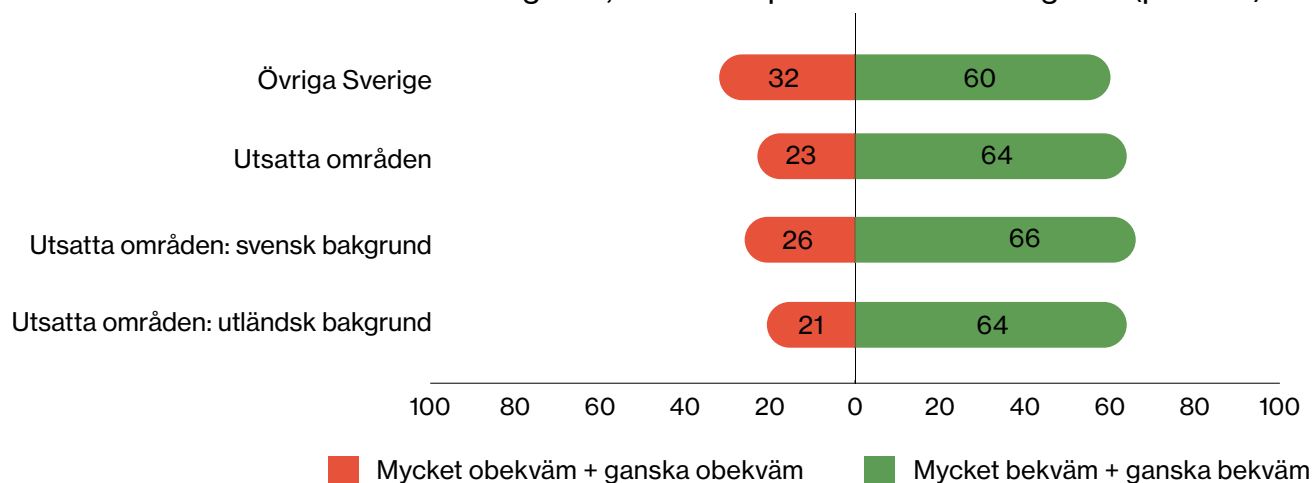
4.4 Bekvämlighet med statsminister med utländsk bakgrund

Bekvämligheten inför en statsminister med utländsk bakgrund är inte lika hög – endast 64% i utsatta områden och 60 % i övriga Sverige skulle vara bekväma med detta. Personer i utsatta områden med utländsk

bakgrund skulle vara något mindre bekväma med en statsminister med utländsk bakgrund än vad personer i utsatta områden med svensk bakgrund skulle vara. Skillnaden dessa grupper emellan är dock liten.

FIGUR 18

Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund, nedbrutet på område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund?" Svarsalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var Mycket bekväm, Ganska bekväm, Ganska obekväm, Mycket obekväm och Vet inte.

4.5 Unga (18-29): bekvämlighet inför annan kulturell och religiös bakgrund

Unga mellan 18 och 29 år är överlag mer bekväma än befolkningen som helhet i samtliga påståenden. I synnerhet i statsministerfrågan, där skillnaden till totalen är omkring

10 procentenheter i såväl utsatta områden som i övriga Sverige. Nedbrutet på ålder är skillnaderna mellan utsatta områden och övriga Sverige högst marginella.

TABELL 14

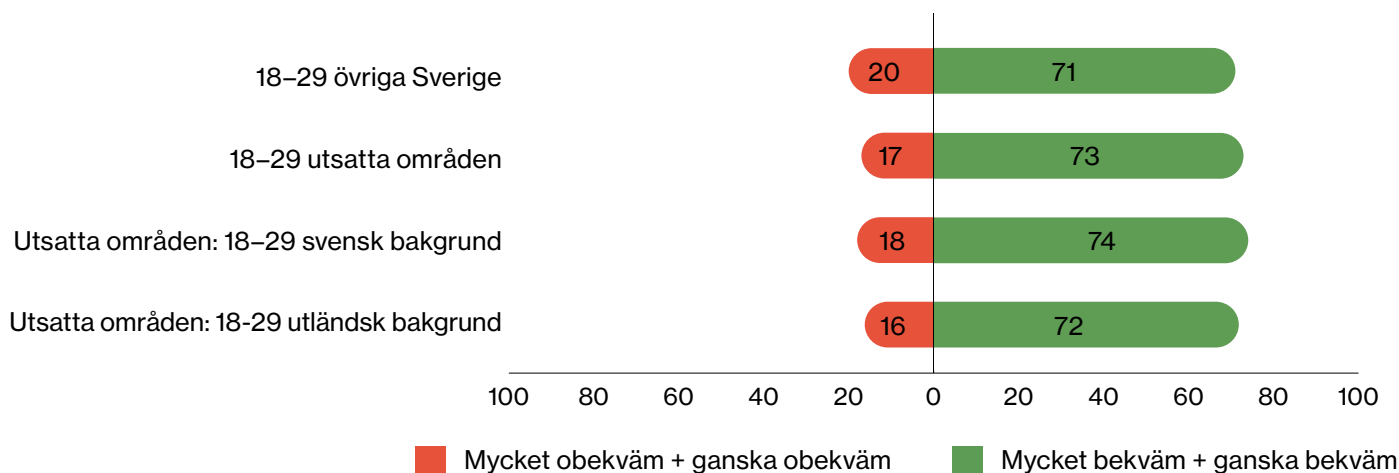
Bekvämlighet inför mångkultur, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	18-29 övriga Sverige	18-29 utsatta områden	18-29 svensk bakgrund	18-29 utländsk bakgrund
Grannar	87	89	89	90
Arbets- /skolkamrater	91	91	91	91
Familjemedlemmar (t ex ingifta)	86	83	86	82

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att ha personer med annan kulturell eller religiös bakgrund som...?" Följt av de tre alternativen ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var Mycket bekväm, Ganska bekväm, Ganska obekvä, Mycket obekvä och Vet inte.

FIGUR 19

Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund?" Svarsalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var Mycket bekväm, Ganska bekväm, Ganska obekvä, Mycket obekvä och Vet inte.

4.6 Skillnader efter partisympati

Nedbrutet på partisympati i övriga Sverige syns stora skillnader. Bland de som skulle rösta på Vänsterpartiet och Miljöpartiet är det nästintill alla som uttrycker att de skulle vara bekväma med alla listade alternativ. Socialdemokrater, centerpartister och Liberalernas väljare är också genomgående bekväma, även om värdena sjunker lite på statsministerfrågan. Bland moderater är värdena ytterligare lite lägre på frågorna om grannar och familjemedlemmar, och andelen som skulle vara bekväma med en utländsk statsminister sjunker till 62 %. Graden av bekvämlighet

sjunker ytterligare bland kristdemokrater, förutom på frågan om arbets- eller skolkamrater. Sverigedemokraternas väljare är klart minst bekväma med att ha grannar, arbetskamrater och familjemedlemmar av en annan bakgrund, även om det fortsatt är en majoritet som i dessa kategorier uppger sig vara ganska eller mycket bekväma. Däremot är det endast 18 % av sverigedemokrater som skulle vara bekväma med en statsminister med utländsk bakgrund, vilket är avsevärt mycket lägre än andra partiers väljare, i synnerhet de till vänster.

TABELL 15

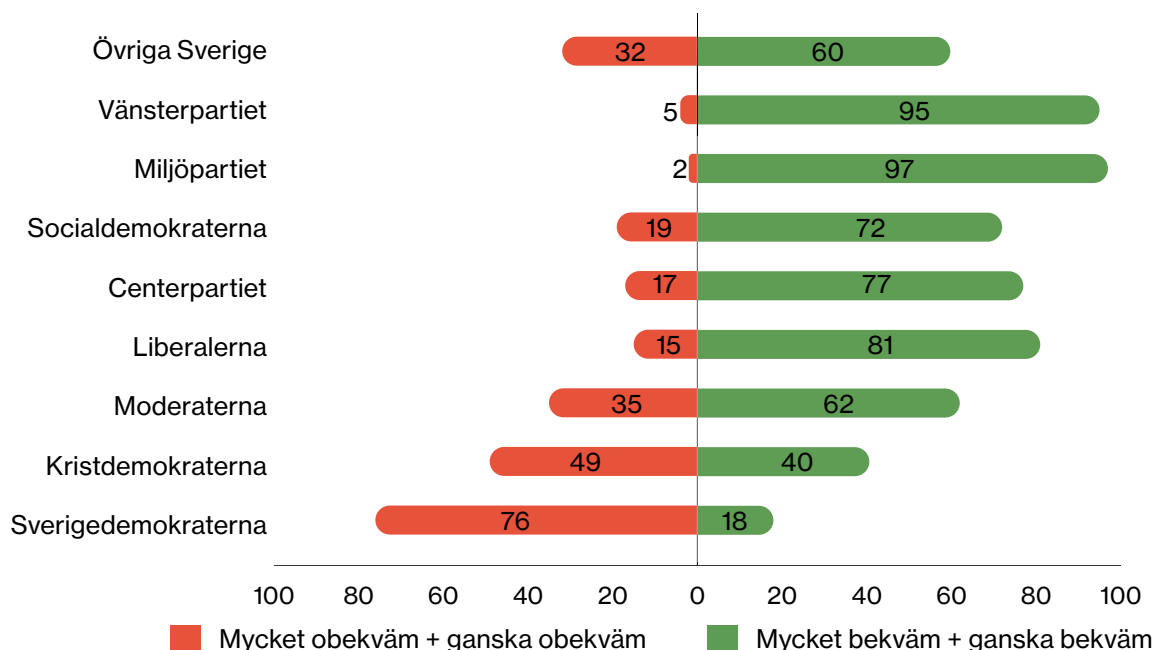
Bekvämlighet inför mångkultur, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Samtliga	Övriga Sverige							
		V	MP	S	C	L	M	KD	SD
Grannar	82	98	97	92	90	88	83	67	56
Arbets- /skolkamrater	88	97	96	92	94	88	92	96	68
Familjemedlemmar (t ex ingifta)	79	97	96	87	91	84	80	69	52

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att ha personer med annan kulturell eller religiös bakgrund som...?" följt av de tre alternativen ovan. Svartalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var *Mycket bekväm*, *Ganska bekväm*, *Ganska obekvä*, *Mycket obekvä* och *Vet inte*.

FIGUR 20

Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur bekväm skulle du känna dig med att Sverige hade en statsminister med utländsk bakgrund?" Svarsalternativen som de svarande hade att välja på för samtliga frågor var *Mycket bekväm*, *Ganska bekväm*, *Ganska obekväm*, *Mycket obekväm* och *Vet inte*.

4.7 Sammanfattning: integration och mångkultur i vardagen

Sammanfattningsvis kan man konstatera att personer i övriga Sverige i högre grad lever i kulturellt och religiöst homogena kretsar jämfört med personer i utsatta områden. Trots detta är personer som bor i utsatta områden mer intresserade av att träffa fler personer av annan bakgrund, en skillnad som främst drivs av personer med utländsk bakgrund.

De flesta människor i såväl utsatta områden som övriga Sverige skulle vara bekväma med att ha människor med en annan kulturell eller religiös bakgrund som grannar, arbets- eller skolkamrater

samt familjemedlemmar. Respondenterna är inte lika bekväma med att ha en statsminister med utländsk bakgrund. Unga personer är på dessa frågor aningen mer toleranta än befolkningen som helhet, men skillnaderna är fortsatt små mellan övriga Sverige och utsatta områden. Störst skillnader framträder när resultaten bryts ned på partisympati, där graden av bekvämlighet minskar ju längre åt höger man rör sig på det politiska spektrumet. Framför allt tycks politisk hemvist korrelera starkt med hur bekväm man skulle vara med att ha en statsminister med utländsk bakgrund.

5. Rasism och inkludering i samhället

Respondenterna fick även ta ställning till påståenden om huruvida rasism mot personer med såväl utländsk som svensk bakgrund är ett stort problem i dagens

Sverige. Vidare ställdes frågan om de ansåg att svenska samhället är bra på att inkludera personer från andra länder.

5.1 Synen på rasism i utsatta områden och övriga Sverige

Resultaten visar att en majoritet i såväl utsatta områden som i övriga Sverige – mellan 64 och 69 % – ser rasism mot *personer med utländsk bakgrund* som ett stort problem i Sverige.

Omkring 4 av 10 betraktar rasism mot *personer med svensk bakgrund* som ett

stort problem. Det finns inga nämnvärda skillnader mellan grupperna, utöver att de med svensk bakgrund i utsatta områden i lite högre utsträckning än personer i utsatta områden med utländsk bakgrund instämmer i att rasism mot personer med svensk bakgrund är ett stort problem.

TABELL 16

Syn på rasism, nedbrutet på område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Rasism mot <i>personer med bakgrund utanför Sverige</i> är ett stort problem i dagens Sverige	64	68	67	69
Rasism mot <i>personer med svensk bakgrund</i> är ett stort problem i dagens Sverige	42	40	44	38

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de två påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

5.2 Unga (18–29 år): synen på rasism

Inom unga åldersgruppen skiljer sig resultaten inte mycket. Det är något fler bland unga i utsatta områden med utländsk bakgrund som ser rasism mot personer med bakgrund utanför Sverige som ett

stort problem, 68 % jämfört med 60 % i övriga Sverige. Därtill är det jämfört med resultaten i tabell 16 något färre som ser rasism mot personer med svensk bakgrund som ett stort problem.

TABELL 17

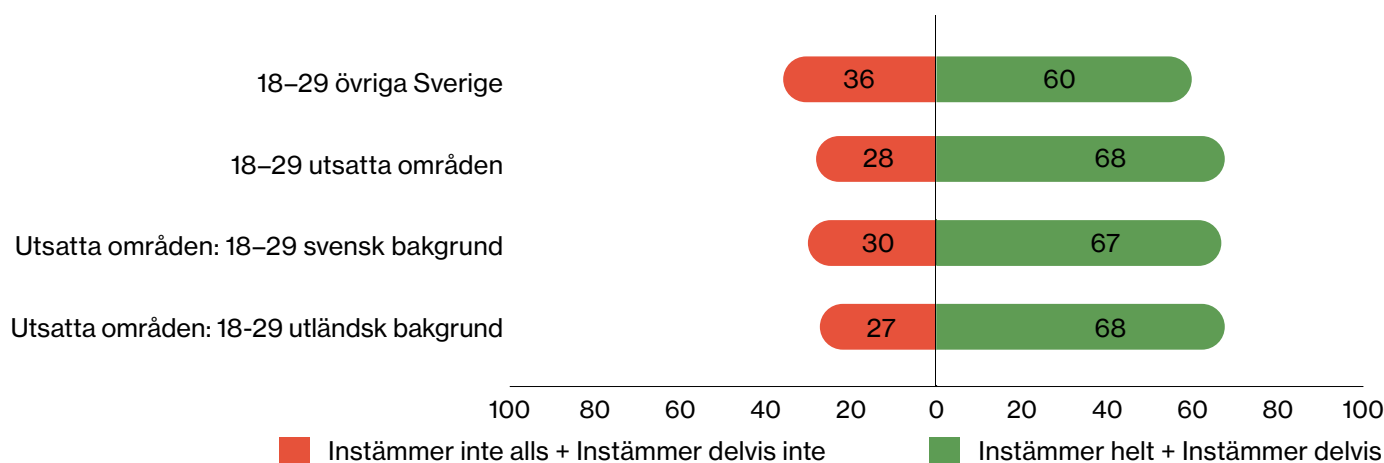
Syn på rasism, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

	Utsatta områden			
	18–29 övriga Sverige	18–29 utsatta områden	18–29 svensk bakgrund	18–29 utländsk bakgrund
Rasism mot <i>personer med bakgrund utanför Sverige</i> är ett stort problem i dagens Sverige	60	68	67	68
Rasism mot <i>personer med svensk bakgrund</i> är ett stort problem i dagens Sverige	34	33	32	33

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de två påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 21

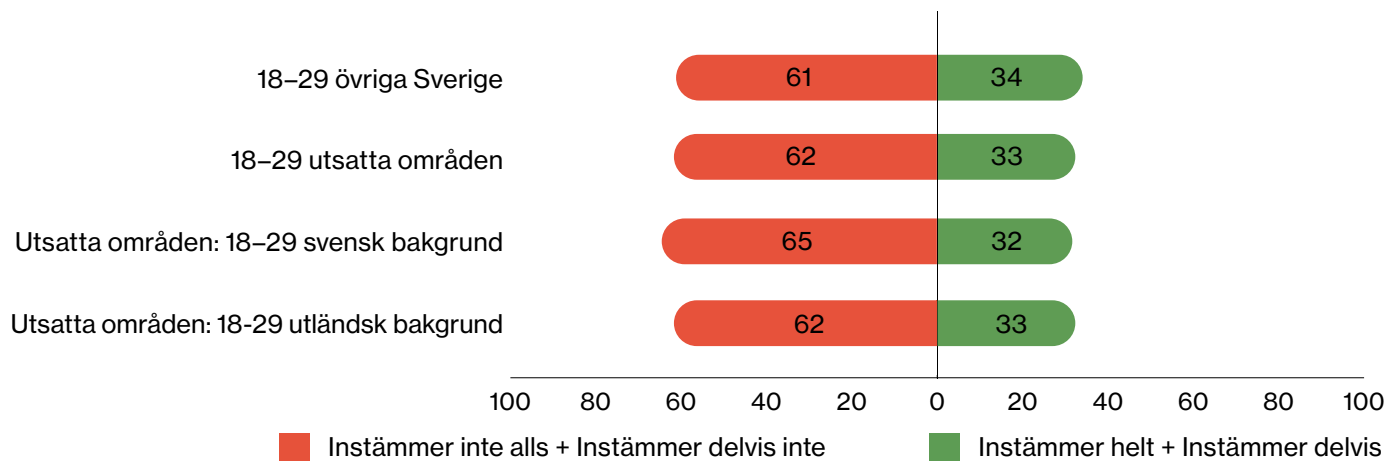
Rasism mot personer med bakgrund utanför Sverige är ett stort problem i Sverige idag, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Rasism mot personer med bakgrund utanför Sverige är ett stort problem i Sverige idag". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

FIGUR 22

Rasism mot personer med svensk bakgrund är ett stort problem i Sverige idag, nedbrutet på ålder, område och bakgrund (procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Rasism mot personer med svensk bakgrund är ett stort problem i Sverige idag". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

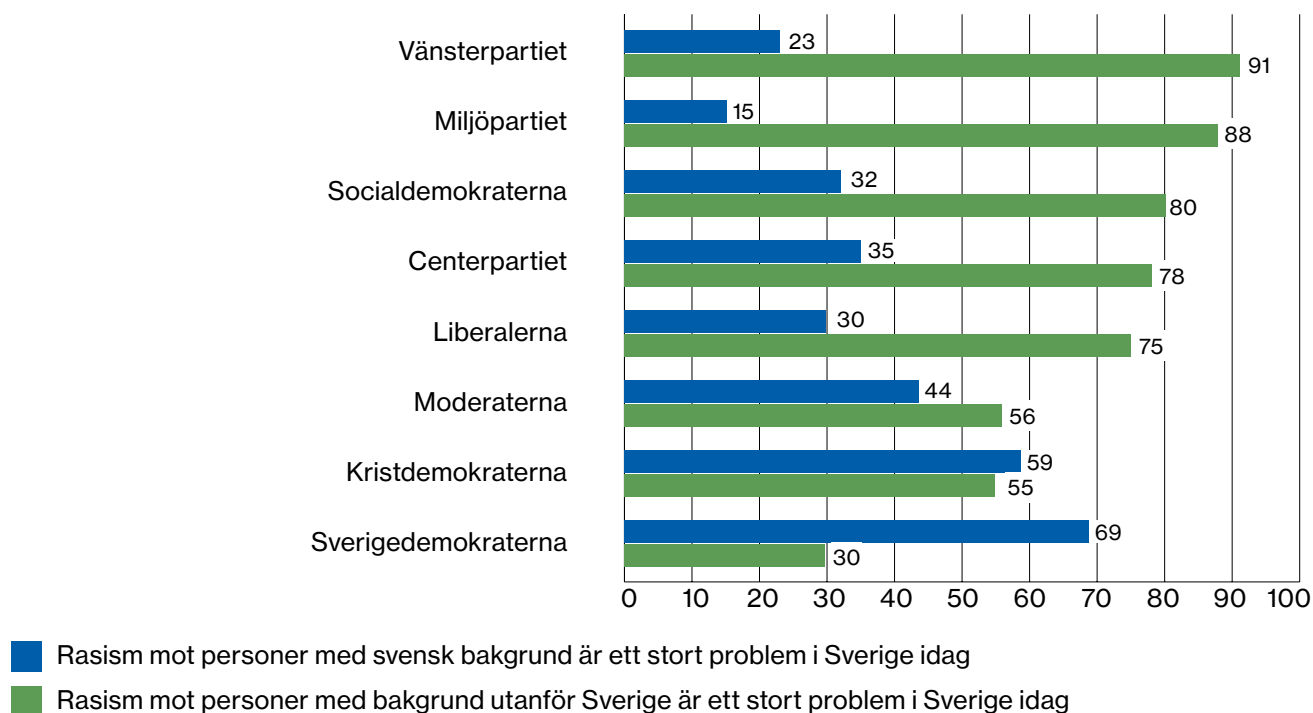
5.3 Skillnader efter partisympatier

Desto större är skillnaderna när man bryter ned resultaten på partisympati i övriga Sverige. Bland vänsterpartister och miljöpartister instämmer omkring 90 % i att rasism mot personer med utländsk bakgrund är ett stort problem. Bland socialdemokraternas, Centerpartiets och Liberalernas sympatisörer är det mellan 75% och 80% som instämmer, medan det bland moderater och kristdemokrater är drygt hälften. Bland sverigedemokrater är det enbart 30 % som instämmer i att rasism mot personer med utländsk bak-

grund är ett stort problem. Resultaten blir inverterade för påståendet om huruvida rasism mot personer med svensk bakgrund är ett stort problem. Här instämmer en majoritet av sverigedemokrater och kristdemokrater, medan moderater instämmer i ungefär lika hög grad som övriga Sverige i helhet. Bland Liberalernas, Centerpartiets och Socialdemokraternas väljare instämmer ungefär 1 av 3, och bland vänsterpartister och miljöpartister instämmer ungefär 1 av 5.

FIGUR 23

Syn på rasism, nedbrutet på partisympati i övriga Sverige (andel som instämmer helt eller delvis, procent).

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de två påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

5.4 Synen på inkludering i det svenska samhället

Slutligen ställdes respondenterna inför påståendet om huruvida det svenska samhället är bra på att inkludera människor från andra länder.

Här syns ganska tydliga skillnader mellan utsatta områden och övriga Sverige. 55 % av boende i utsatta områden tycker att det

svenska samhället är bra på att inkludera personer från andra länder. Detta kan jämföras mot 40 % i övriga Sverige. Vid nedbrytning på bakgrund i utsatta områden tydliggörs denna skillnad ytterligare. Andelen med utländsk bakgrund som instämmer i påståendet ligger på 62 %, medan samma siffra bland de med svensk bakgrund är 42 %.

TABELL 18

Inkludering i det svenska samhället, nedbrutet på område och bakgrund (procent).

	Utsatta områden			
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Instämmer helt	8	17	8	23
Instämmer delvis	33	37	34	39
Instämmer delvis inte	37	28	36	23
Instämmer inte alls	20	15	19	12
Ingen uppfattning	3	3	4	3
<i>Instämmer helt + Instämmer delvis</i>	<i>40</i>	<i>55</i>	<i>42</i>	<i>62</i>

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Det svenska samhället är bra på att inkludera personer från andra länder." Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

5.5 Sammanfattning: rasism och inkludering i samhället

Uppfattningar om hur stort problem rasism mot personer med utländsk respektive svensk bakgrund är skiljer sig inte mycket mellan utsatta områden och övriga Sverige, inte heller bland unga. Även här syns

det dock stora skillnaderna när man bryter resultaten på partisynpati, där rasism mot personer med utländsk bakgrund upplevs som ett större problem bland vänsterväljare.

06

Om undersökningen

Om undersökningen

Metodbeskrivning och genomförande

Undersökningen har genomförts av Indikator Opinion på uppdrag av Stiftelsen Järvaveckan. Deltagarna bjöds in via post och hade möjlighet att besvara enkäten på webben. Påminnelser skickades via sms och Kivra. Respondenterna kunde välja att besvara enkäten på svenska, engelska, arabiska eller somaliska. Datainsamlingen genomfördes mellan den 19 september och den 26 oktober och omfattar en undersökning bland boende i utsatta områden med drygt 2 700 svar samt en riks-

täckande undersökning bland allmänheten med drygt 2 200 svar. Båda undersökningarna bygger på slumpmässiga urval. Antalet inkomna svar motsvarar en svarsfrekvens på 20 procent i utsatta områden och 34 procent i övriga Sverige, vilket är goda nivåer för denna typ av befolkningsundersökningar. Särskilt i utsatta områden – där boende generellt är betydligt svårare att nå – är 20 procent en mycket hög nivå i jämförelse med undersökningar riktade mot motsvarande målgrupper.

Representativitet

En genomgång av svarens sammansättning visar att materialet ligger nära de demografiska strukturerna i respektive population. I utsatta områden har 63 procent av de svarande utländsk bakgrund.

Det ligger något under den uppskattade andelen i populationen, men är fortsatt en hög nivå som ger goda förutsättningar för analyser av grupper som ofta är svåra att få med i liknande datainsamlingar.

Tilläggsurval och viktning

I undersökningen i utsatta områden genomfördes ett tilläggsurval av personer i åldern 18–29 år, vilket gav omkring 500 ytterligare svar från unga. Syftet var att skapa ett tillräckligt stort underlag för mer detaljerade analyser av denna grupp. För att totalskattningarna ska spegla populationens faktiska sammansättning har materialet viktats. I riksundersökningen har viktning genomförts uti-

från kön, ålder och partival i riksdagsvalet 2022. I undersökningen i utsatta områden har viktning gjorts utifrån kön och ålder, då information om partival saknas för denna population. Genom viktningen överensstämmer köns- och åldersfördelningen i det färdigbearbetade materialet med populationens struktur, samtidigt som tilläggsurvalet möjliggör mer finmaskiga analyser av de yngsta vuxna.

Fakta: 59 utsatta områden

De utsatta områdena definieras av Polismyndigheten och är indelade i olika grader av utsatthet: utsatta områden, riskområden, och särskilt utsatta områden.⁵ Ett utsatt område är enligt Polismyndigheten ett geografiskt avgränsat område där kriminella har en påver-

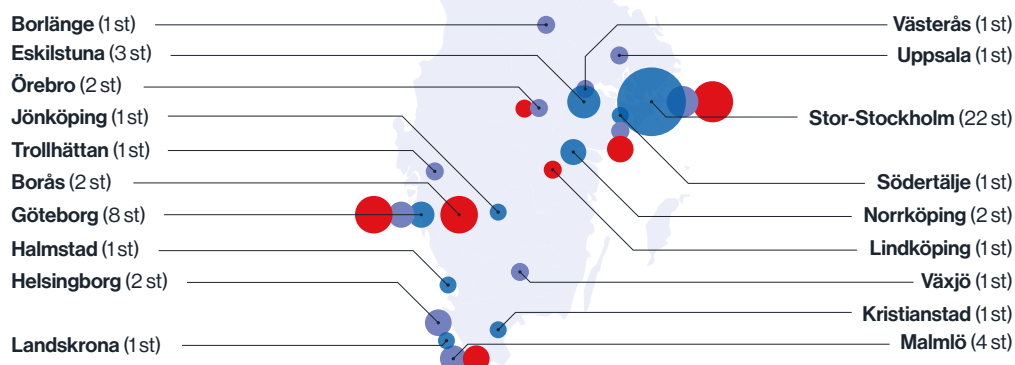
kan på lokalsamhället i olika grader. Områdena har även en låg socioekonomisk status och är hem till ca 570 000 svenskar, många med utländsk bakgrund och befolkningen är yngre än boende i övriga Sverige. 2 av 3 invånare har ännu inte fyllt 45 år.⁶

Utsatta områden

Polisens 59 utsatta områden 2023

Källa: Polisen

27 utsatta områden:

Gamlegården, Kristianstad. Grantorps/Visättra, Huddinge. Råslätt, Jönköping. Skiftinge, Eskilstuna. Vårby, Huddinge. Årby, Eskilstuna. Andersberg, Halmstad. Brandbergen, Haninge. Bredäng, Stockholm. Bäckby, Västerås. Finnsta, Järfälla. Fisksätra, Nacka. Fröslunda, Eskilstuna. Gårdsten, Göteborg. Hag-sätra/Rågsved, Stockholm. Hisings Backa, Göteborg. Hässelby/Vällingby, Stockholm. Karlslund, Landskrona. Navestad, Norrköping. Saltskog, Södertälje. Sångvägen, Järfälla. Hagalund, Solna. Hageby, Norrköping. Jordbro, Haninge. Skogås, Huddinge. Storvreten, Botkyrka. Vårberg, Stockholm.

15 riskområden:

Biskopsgården, Göteborg. Dalhem/Drottninghög/Fredriksdal, Helsingborg. Gottsunda, Uppsala. Kronogården/Lextorp/Sylte, Trollhättan. Ox-hagen/Varberga, Örebro. Södra Sofielund (Seved), Malmö. Söder, Helsingborg. Tjärna Ängar, Borlänge. Araby, Växjö. Fornhöjden, Södertälje. Holma/Kroksbäck/Bellevuegården, Malmö. Rissne/Hallonbergen, Solna. Valsta, Sigtuna. Tynnered/Grevgården/Opaltorget, Göteborg. Tureberg, Sollentuna.

17 särskilt utsatta områden:

Rinkeby/Tensta, Stockholm. Hjällbo, Göteborg. Husby, Stockholm. Alby, Botkyrka. Bergsjön, Göteborg. Hal-lunda/Norsborg, Botkyrka. Hammar-kullen, Göteborg. Hovsjö, Södertälje. Lövgärdet, Göteborg. Norrby, Borås. Nydala/Hermosdal/Lindängen, Malmö. Ronna/Geneta/Lina, Södertälje. Skäggetorp, Linköping. Vivalla, Örebro. Fittja, Botkyrka. Hässleholmen/Hulta, Borås. Rosengård, Malmö.

⁵ Källa: Polismyndigheten. Grafik: Anders Humlebo / TT.

⁶ Källa: Järvaveckan Research: en rapport om Sveriges 61 utsatta områden

Bakgrundsinformation

		Utsatta områden			
		Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Kön					
	Kvinna	53	48	52	46
	Man	47	52	48	54
	Total	2 207	2 693	989	1 679
Ålder					
	18–29	16	25	21	27
	30–49	33	39	34	42
	50–64	26	19	19	19
	65+	25	17	26	11
	Total	2 230	2 748	1 005	1 702
Bakgrund					
	Svensk bakgrund	88	37	100	
	Utländsk bakgrund	12	62		100
	Total	2 204	2 707	1 005	1 702
Hur viktig är religionen för dig i vardagen?					
	Mycket viktig	6	23	8	32
	Ganska viktig	11	18	12	22
	Inte särskilt viktig	34	24	26	24
	Inte alls viktig	49	35	55	23
	Total	2 214	2 721	1 004	1 697
Är du svensk medborgare?					
	Ja	98	87	99	80
	Nej	2	13	1	20
	Total	2 212	2 726	1 005	1 700
Hur länge har du bott i Sverige?					
	Mindre än 1 år		1		1
	1–5 år	3	9		9
	6–10 år	10	19		19
	11–15 år	15	20		20
	16–20 år	9	10		10
	Mer än 20 år	62	42		42
	Total	204	1 402	0	1 402

Kommentar: Tabellen visar den demografiska fördelningen bland de svarande i respektive kategori och läses kolumnvis. I materialet för utsatta områden ingår ett mindre tilläggsurval om cirka 500 personer i åldern 18–29 år, med syfte att kunna göra mer detaljerade nedbrytningar bland unga. Resultaten för utsatta områden speglar samtidigt den övergripande ålderssammansättningen i gruppen som helhet.

07

Kontakt- uppgifter

Ahmed Abdirahman

VD och grundare,
Stiftelsen Järvaveckan

ahmed.abdirahman@jarvaveckan.se
+46 (0)73 907 75 09

Edvin Boije

Vice VD & Projektledare

edvin.boije@indikator.org
+46 (0) 31 73 031 19

Bilagor

BILAGA 1

Ungefär hur stor, normalt sett, är din månadsinkomst före skatt?
Nedbrutet på område och bakgrund (procent).

	Övriga Sverige	Utsatta områden	Utsatta områden	
			Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Mindre än 10 000 kr	2	8	5	10
10 000–19 999 kr	13	18	19	18
20 000–29 999 kr	18	23	22	24
30 000–39 000 kr	27	24	27	22
Mer än 40 000 kr	34	16	19	15
Vill inte svara	6	11	9	12

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Ungefär hur stor, normalt sett, är din månadsinkomst före skatt?" där svarsalternativen var *Mindre än 10 000 kr*, *10 000–19 000 kr*, *20 000–29 999 kr*, *30 000–39 999 kr*, *40 000–49 999 kr*, *50 000–59 999 kr*, *Mer än 60 000* och *Vill inte svara*. De tre högsta inkomstgrupperna har slagits ihop i redovisningen av resultaten.

BILAGA 2

Oro i vardagen, nedbrutet på inkomst i övriga Sverige (andelen ganska eller mycket oroliga, procent).

	Övriga Sverige				
	<10 000 kr	10 000– 19 999 kr	20 000– 29 999 kr	30 000– 39 999 kr	≥40 000 kr
Att det ska ske skjutningar eller sprängningar nära där jag bor	32	24	26	30	27
Att inte klara av ekonomin	59	34	31	26	13
Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad	55	33	22	19	11
Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb	66	21	21	18	13
Att tvingas flytta från min bostad	32	19	13	12	7

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av de sex påståendena ovan där svarsalternativen var *Inte alls orolig*, *Ganska lite orolig*, *Ganska orolig*, *Mycket orolig* och *Vet inte*.

BILAGA 3**Oro i vardagen, nedbrutet på inkomst i utsatta områden (andelen ganska eller mycket oroliga, procent).**

	Utsatta områden				
	<10 000 kr	10 000– 19 999 kr	20 000– 29 999 kr	30 000– 39 999 kr	≥40 000 kr
Att det ska ske skjutningar eller sprängningar nära där jag bor	63	53	53	54	54
Att inte klara av ekonomin	68	54	46	42	30
Att inte hitta en bostad/ha råd med en bostad	69	45	42	39	30
Att inte hitta ett jobb eller förlora mitt nuvarande jobb	72	46	37	30	25
Att tvingas flytta från min bostad	39	33	28	24	18

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Hur orolig är du för följande?" följt av de sex påståendena ovan där svarsalternativen var *Inte alls orolig*, *Ganska lite orolig*, *Ganska orolig*, *Mycket orolig* och *Vet inte*.

BILAGA 4**Boendeform, nedbrutet på område och bakgrund (procent).**

		Utsatta områden		
		Övriga Sverige	Utsatta områden	
			Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Äger bostad	67	26	35	21
Hyr i första hand	27	61	58	62
Hyr i andra hand	1	4	3	5
Annat	5	9	5	12

Kommentar: Frågan som ställdes var "Äger eller hyr du ditt boende?" följt av de fyra svarsalternativen ovan.

BILAGA 5**Påståenden om respondenterna och deras bostadsområden,
nedbrutet på om man har hemmavarande (procent).**

	Hemmavarande barn			
	Samtliga	Nej	Ja, över 18 år	Ja, under 18 år
Jag trivs bra i mitt bostadsområde	73	73	74	72
I mitt bostadsområde finns bra skolor och förskolor	36	32	38	46
Jag umgås regelbundet med mina grannar	24	21	30	29
Jag känner nästan ingen av mina grannar	30	34	20	23
I mitt bostadsområde är det många som inte pratar svenska	23	24	23	20
Jag vill flytta från mitt bostadsområde	17	17	14	17
Jag känner mig otrygg på kvällen i mitt bostadsområde	14	14	16	14
I mitt bostadsområde har många det svårt ekonomiskt	14	14	14	13
I mitt bostadsområde är det mycket stök	10	10	9	10
Ingen av alternativen passar	3	3	3	3

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "Nedan följer en lista med påståenden om dig och ditt bostadsområde. Markera alla alternativ som passar in för dig/ditt bostadsområde." följt av de tio påståendena ovan.

BILAGA 6**Jag känner mig som en del av det svenska samhället, nedbrutet på
områden och bakgrund (procent).**

			Utsatta områden	
	Övriga Sverige	Utsatta områden	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Instämmer helt	81	62	75	54
Instämmer delvis	12	23	14	28
Instämmer delvis inte	3	8	5	10
Instämmer inte alls	3	6	5	7
Ingen uppfattning	1	1	1	1
Instämmer helt + Instämmer delvis	93	85	89	82

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av påståendet "Jag känner mig som en del av det svenska samhället". Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

BILAGA 7**Påståenden om mångkultur och svenskhet, nedbrutet på ålder i
övrige Sverige (andel som instämmer helt eller delvis, procent).**

	Övriga Sverige			
	18–29	30–49	50–64	65+
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället	47	52	59	58
Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit	51	56	52	54
Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt	74	73	68	67
Jag känner mig som en del av det svenska samhället	93	93	93	93

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de fyra påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

BILAGA 8**Påståenden om mångkultur och svenskhet, nedbrutet på ålder i
utsatta områden (andel som instämmer helt eller delvis, procent).**

	Utsatta områden			
	18–29	30–49	50–64	65+
Mångkultur gör det svårare att hålla ihop det svenska samhället	38	38	51	52
Sverige har blivit bättre av att människor från andra länder har flyttat hit	65	63	53	49
Man kan vara svensk och identifiera sig med en annan kultur samtidigt	74	77	70	66
Jag känner mig som en del av det svenska samhället	84	84	84	89

Kommentar: Frågan som svarspersonerna fick ta ställning till var "I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?" följt av de fyra påståendena ovan. Svarsalternativen som de svarande hade att välja på var *Instämmer helt*, *Instämmer delvis*, *Instämmer delvis inte*, *Instämmer inte alls* och *Ingen uppfattning*.

JÄRVAVECKAN

research

2025©Järvaveckan

TALESPERSON Ahmed Abdirahman
VD och grundare,
Stiftelsen Järvaveckan

WEBBPLATS jarvaveckan.se

MAIL info@jarvaveckan.se